Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД УНЭН

1921 оной декабриин 21-hэз гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1996 ФЕВРАЛИИН 3
Үбэлэй hүүл шарагшан үхэр hарын 14
СУББОТО
гарагай 7
№22 (19362)
Газетын сэн хэлсээтэ.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

НЮТАГАЙНГАА hУНГАГШАДТА БАЯР ХҮРГЭНЭБ

1

Россин Федерациин Гүрэнэй Дүүмын депутат болоhоной түлөө тон түрүүн Буряад Республикын hуны hунгагшадта баяр хүргэхэ ёhотойб. Юундэб гэхэдэ, Россин Федерациин Коммунис парти федеральна списогээр Буряад Республикада 120366 hунгагшадай дуу абаа гэхэ гү, али энэнь дуугаа өгэлгэдэ хабаадагшадай 27,9 процентнь болоно. Зюганов, Тюлькин гэгшэдэй толгойлдог "Коммунисты - Трудовая Россия - Советский Союз", Рыжковой "Власть - народу!" гэhэн нэгэдэлнүүдтэй, Аграрна партитай хамта КПРФ манай республика дээрэ 47,9 процент дуу абаа.

Амярааа Компартиин туйлаhан 27,9 процент болбол Зүүн Сибириин область, республикануудай дундаа эгээл эрхим дүн болоно. Харин Баруун Сибирьтэй, Алас-Дурнатай абабал, Компартиин түлөө үгэhэн дуунуудай тоогоор Буряад Республика Кемеровскэ, Амарай областьнуудай удаадахи зуурида гараа.

Республикада Компартиин туйлаhан дүнгые хараада абалсан, hунгалтын ниитэ дүнгүүдые согсолжо, Гүрэнэй Дүүмэдэ федеральна списогтэ орохо депутадуудые тодорхойлхо зорилготой КПРФ-гэй ЦК-гай Пленум манай Буряадай республиканска эмхиhээ намайе депутадаар хуршалха гэжэ шиидхээ hэн.

Энэ ушар манай республиканска эмхиин hунгагшадай үргэн дэмжэлгэдэ хүртэhые тодо харуулсаар гэршэлээ. Үнэхөөрөөшье, КПРФ-гэй Буряадай реском, райкомууд, эхин эмхинүүд hунгалтын урда тээ эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ зүйлэмэри ябуулаа.

Бүхы орон соошье hунгалтын үедэ Компарти нэгдэр дүн туйлаба. Энээнэй ашаар федеральна списогээр 99 депутат, нэгэ мандадтай округуудаар hунгагдаhан 58 депутат, дүн хамта 157 депутат Коммунис партиие Гүрэнэй Дүүмэдэ түлөөлхэнь гэшэ.

1991 ондо СССР-ые үгы хэжэ, Россин Федерациин Үндэсэй засагые хуули бусаар булимтаран абаhан демократууд үнгэрhэн үедөө гүрэнөө хэр өгэлбэрилжэ шададагаа дуулhан харуулаа гэхэ байнаб. Мүнөө арбан хүнэй юhэниинь арай шамай өлзалгахатай байна. Пенсионернүүд, инвалидуудай байдал бултанда мэдээжэ. Арад зоноо иигэжэ зоройтуулhан засагые саашань тэсэхын аргагүй болоо. Тиимэhээ Компарти мүнөөнэй засаг харигшадые тушаалhаань буулгаха гол зорилго табина. Тиихэдээ ямаршье хүсэ хэрэглэнгүйгөөр, хуулита аргаар энэ зорилгоёо бэелүүлхэ hаналтайбди.

Рыжковай хамтарал мэтын хүсэнүүдтэй хамта "Үндэсэй" үзэлтэн Гүрэнэй Дүүмэдэ 187 hууритай болоо. Коммунистнууд hунгалтын үедэ хэршье hайн дүн туйлабашье, союзнигуудтаяашье хамта Гүрэнэй Дүүмэдэ 50 процент дуу абаха аргагүй. Бүхыдөө энэ палатада 450 депутат тоологдодог гэжэ hануулая.

Энэ ушарhаа Компартиин бүлэглэл тус тус хуудалнуудаар ЛДПР-тэйшье, "Манай гэр - Росси" нэгдэтэйшье, "Яблокатайшье" дуугаа нэгэдэхэ баатай болоно. Иимэ ушар байдал Дүүмын сессиин эхилhэн түрүүлын үдэр элирээдхёо. Тэрэ удаа коммунистнууд "Яблокатай" нэгэдэhэнэй ашаар Правительствын дэргэдэхи Рыбкиниие буруу hүргөөд, Компартиин

2

түлөөлэгшэ Г. Селезневые Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ болгожо шадаа. Мүн баhа "Яблоко" нэгэдэлэй өөрынгөө орлогшо дурадхахаhаа арсахадань, компартиин зүгhөө Светлана Горячева дэбжүүлэгдэжэ, hунгагдаа hэн. Энээнhээ уламжалан, "демократууд" баhал шууяа татаа.

Юрэдөөл, Гүрэнэй Дүүмын коммунистнуудай бүлэглэл иимэ эрхэ байдалда хоорондоо тон эбтэй байха байна. Тиигээдшье Президентын, Правительствын зүгhөө депутат-коммунист бүхэнэй хойноhоо онсо хиналта табигданхай.

Гүрэнэй Дүүмэдэ hунгагдаад байхадаа, тус захиргаанай ямаршьe шиидхэбэри абабал, Россин Президент, Правительство олонхи ушарта тоодогүй гэжэ мэдэнэбди.

Тиимэhээ Гүрэнэй Дүүмын хинаха үүргые дээшэлүүлхын тула мүнөөнэй Конституцида 15 заhабари оруулха хэрэгтэй болоно. Эдэ заhабаринуудые оруулжа шадабал, Гүрэнэй Дүүмэ засаг захиргаанда бодото нүлөө үзүүлжэ шададаг болохо.

Тиимэ дээрэhээ 1996 оной июниин 16-да болохо Россин Федерациин Президентын hунгалтада амжалта туйлаха гээшэ манай партиин мүнөө үеын гол зорилго болоно. Өөрын президенттэй болоогүй сагта бидэ ороной байдалые хубилгажа шадахагүйбди. Тиин Компартиин кандидат Президент болоод, ороной байдалые hайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдые абаhанай hүүлээр Президентын тушаалые болюулха үүсхэл гаргаха ёhотой юм. Юундэб гэхэдэ, Россида Президентын засаг огто таарахагүй гэжэ 1991 онhоо хойшо үнгэрhэн саг харуулаа.

С. БУДАЖАПОВ,
КПРФ-гэй Буряадай рескомой хоёрдохи секретарь,
Россин Федерациин Гүрэнэй Дүүмын депутат.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ НАЙМАДАХИ СЕССИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хуралай наймадахи сесси февралиин 1-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Арадай Хуралай сесси дээрэ "Соёл тухай", Буряад Республикын Хуули баталагдан абтаба гэжэ мэдээсээ hэмдэ. Тэрэнэй hүүлээр "Физическэ культура ба спорт тухай" Буряад Республикын Хуули абтаа. Тус асуудалаар шанга хөөрэлдөөн болоhон байна. Спортын талаар элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhан спортсменүүдые ямар аргаар урмашуулхаб гэhэн асуудалаар арсалдаан болошоо. Депутадуудай олонхиин дуугаар Олимпиин наадануудта алтан медаль абаhан спортсменүүдтэ 75 мянган долларой, дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ алтан медаль абаhанай түлөө 50 мянган долларой, Европо түбиин чемпион болоо хадаа 25 мянган долларой мүнгэн шангаар урмашуулгада хүртэхэ гэhэн шиидхэбэри абтаба.

Буряад Республикын Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ **Л. В. Потапов** кадрнуудай талаар асуудал шиидхэхые сессидэ дурадхаа. Тэрэнэй дурадхаhанай ёhоор, Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо М. А. Спасовые тушаалhаань сүлөөлхэ, тэрэнэй орондо Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшоор **В. К. Агаловые** томилхо тухай асуудал Арадай Хуралай депутадууд нюусаар дуугаа үгэжэ, шиидхэhэн байна. Удаань Дээдын арбитражна сүүдэй Түрүүлэгшын тушаалда Олег Ильич **Вилягые** томилхо тухай Арадай Хуралай депутадууд зүбшөөгөө.

Арадай Хуралай Тоололгын палатын түрүүлэгшээр Э. М. Елаевые hунгаха тухай асуудал табигдаа. Гэбэшье депутадуудай 22-нь тэрэнэй түлөө дуугаа үгэhэн, тэрэнэй кандидатурые 30 депутат буруушааhан байна. Тиигэжэ Арадай Хуралай Тоололгын палатын түрүүлэгшэ hунгагдабагүй.

Буряад Республикын Арадай Хуралтэрэшэлэн "Үндэсэй албан тухай" "Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулаа. Арадай Хурал Чечен Республикада боложо байhан дайн тухай асуудалаар Россин Федерациин Президентдэ Арадай Хуралай хандалга депутадуудай олоной дуугаар баталан абаа. Тэрэшэлэн республикын багшанарай коллективүүдэй Арадай Хурадда хандаhан Хандалга баталагдажа, тус асуудалнуудаар тогтоолнууд баталан абтаба.

Энээгээр Арадай Хуралай наймадахи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРЕЗИДЕНТ-ПРАВИТЕАЬСТВЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ Л.В. ПОТАПОВАЙ АМАРШААГА

"Бурятия" газетын редакциин эмхидхэн байгуулагдаhаар табан жэлэй ойтой дашарамдуулан, редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй амаршалга, зохёохы ажалдань hайн hайханиие хүсэнэб.

Табан жэл хадаа үе сагаар туршагдаhан болбосоролой шалгалта гаралгын болзор гээшэ. Энэ үе соо манай республикын эгээл залуу газетэ Буряад ороной хүн зондо элдэб hонинуудые, мэдээсэлнүүдые дамжуулхаhаа гадна, демократиин ёhо гуримуудые баталhан, общество дотор политическэ ба экономическа хубилалтануудые бэелүүлхэ арга олгоhон байна.

Тус hонин Буряад ороной бүхы зоной аша туhада улам эдэбхитэйгээр, бүтэмжэтэй hайнаар ажаллаха хэблэл болохо байhандань найдажа байhанаа мэдүүлхые хүсэнэб.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ АМАРШАЛГА

Табан жэл түүхэдэ багахан саг юм ааб даа. Зүгөөр үе сагаар, тогтон хүгжэлтын бэрхэшээл түбэгүүдээр али бүхы туршалганууды дабажа гараhан коллективтэ өөhэдыгөө баталжа, хүл дээрээ гарахынь тула яhала ехэ саг гээшэ. Тэрэ болбосоролой юрын бэшэ шалгалтые яhала hайнаар баряа гэжэ тоолонобди.

Тиимэhээ тус hониной түрүүшынь дугаарай барлагдан гаргагдаhанhаа хойшо үнгэрhэн табан жэлэйнь ойгоор "Бурятия" газетын бүхы коллективые, штатнабэшэ корреспондентнүүдые, бүхы уншагшадые үнэн зүрхэнhөө халуунаар амаршалаад, үргэн олониитэдэ үндэрөөр сэгнэгдэжэ, зохёохы ажалдатнай ехэ амжалта, ажабайдалдаа элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыетнай хүсэнэб.

Эгээл залуу республиканска "Бурятия" газетэ табан жэлэй туршада Буряад ороной хүн зондо элдэб hонинуудые, мэдээсэлнүүдые дуулгадаг, демократиие хүгжөөлгын ёhо гуримуудые баталдаг, общество дотор экономическа ба политическэ хубилалтануудые хурдадхалгын хэрэгтэ ехээр нүлөөлдэг байгаа.

Газетын саашадаашье үйлэдбэри тухай үргэнөөр бэшэдэг, үүсхэл эдэбхитэй, демократическа гол ёhонуудые баримталдаг хэблэл байхынь тула таанадhаа дулдыдаhан бүхы юумэ бэелүүлхэ аабзат гэжэ найданабди. Буряад Республикын бүхы хүн зоной аша туhада али бүхы талаар харилсан ажаллахаар бэлэмди.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. СЕМЁНОВ.

ТУhАТАЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОО

Буряад Республикын Хүдөө ажахын министерствын коллегиин заседани тус министерствын актова зал соо январиин 26-да үнгэргэгдэбэ. Загарайн районой үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал харагдажа, олон талаhаа шэнжэлэл, шүүмжэлэлдэ ороо.

Гол асуудалаар Загарайн районой хүдөө ажахын управлениин начальник П. Ж. Дармаев элидхэл хэ.

Аймаг доторхи байдалыень харахада, 1995-1996 оной үбэлжэлгын үедэ ажахынууд тэжээлээр 92 процентээр хангагданхай. Тусхайлбал, малай условно нэгэ толгойдо 14,2 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл нөөсэлэгдэнхэй байгаа. Энэнь үнгэрэгшэ үбэлэйхидэ орходоо 2,8 тэжээлэй единицээр ехэ болоно.

Ушар иимэhээ Загарайн район малдаа гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл абанхай гэн гэтэр, мал адууhанайнь хороло, ашаг үрынь доошололо улам үргэлжэлhөөр.

Илангаяа малайнгаа тоо толгойе үсөрүүлхэ, ашаг үрыень багадхахаhаа гадна малаа бүхы янзаарнь гарзалуулhан ажахынууд гэхэдэ, таряашанай ажахынуудай "Дружба" эблэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Тайлсын совхоз, "Гигант" колхоз болоно.

Бруцеллез үбшэнэй дэлгэрhэнэй гэмээр "Гигант" колхоз малаа гарзалуулаа. — Хори, Яруына, Хэжэнгэ ошоhон харгынууд Загарайн район соогуур гарадаг гээшэ. Ветеринарта үзүүлэншьегүй муудаhан малаа шэрээд иишэ тиишээ гүйлгэлдэдэг ушарhаань райондомнай үбшэн тараха ушартай болоно. Тэрэниие hэргылхэ эм дом олохо гэhэн мүнгэнэй, мүнгэн хаанашье хомор hэн гүб даа",—гэжэ элидхэлшэ тайлбарилна.

Малай гарзалhые 1996 оной январиин 1-нэй байдалаар харахада, урда жэлэйхиhээ эбэртэ бодо мал 14, туталнууд-38, хонид-50, морид 10 процентээр олошоронхой байгаа.

Район дотор дунда зэргээр hаамхай үнеэн бүриhөө урзанда жэлдэ 1291 килограмм hүн haагдаhан hаа, үнгэрэгшэ 1995 ондо 951 килограммда хүрэтэр доошолонхой. hү hаалгын талаар ажахы бүхэн ондо ондоо дүнгүүдтэй. 1995 ондо таряашадай ажахынуудай "Мухар-Тала" эблэлэй hаалишадай үнеэн бүриhөө 1710 килограмм hү hаahан hаа, таряашадай ажахынуудай "Дружба" эблэлэйхид 524, тиихэдэ Тайлсын совхозой Хуушан-Онохойн hү hаалиин фермынхид миил 348 килограмм hаahан байна.

Мяха тушаалга урда жэлэйхиhээ 23 процентээр хоронхой.

Түл абалгын талаар 1994 онойхиhоо үнгэрэгшэ жэлдэ туталнуудые 68 процентээр, хурьгадые—49 процентээр, поршоонхонуудые—41 процентээр, унагадые 67 процентээр үсөөниие абаhан байна. Иигэ иигэhээр түл hайтай малайнгаа үрэ таhалжархихадаа болохомнай гээшэ. Энэ талаар манай онсо анхарал хандуулхаhаа гадна дээдэ тээhээ туhаламжа хэрэгтэй болонхой гэжэ элидхэлшэ hанамжална.

—Хүдөө ажахын дээдэ hургуули дүүргэгшэд хүдөө hууринда ерэнэгүй,—гэжэ мүн лэ элидхэлшэ П. Ж. Дармаев гомдоно.

Загарайн район шалгажа ерэhэн комиссиин гэшүүд Буряад Республикын хүдөө ажахын болон эдеэ хоолой министерствын таhагай ахамад мэргэжэлтэ В. М. Жамаганов, механизациин таhагай начальник К. А. Албашеев, республикын профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ И. П. Ефимов гэгшэд энэ асуудалаар hанамжануудаа хэлээ.

Тэдэнэй hанамжаар, үбэлжэлгэдэ гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл абтанхай гэбэшье, үнгэрhэн hарануудта хэмhээ ехээр гаргашалагдаа. Тиигэбэшье оролдолгын ашаар ехэ гээлтэ хоролто багатайгаар малаа ондо оруулха арга бии.

"Загаhан толгойhоо үжэдэг" гэдэгтэл, мэргэжэлтэдhээ, хүтэлбэрилэгшэдhөө ажахынуудай байдал ехээр дулдыдана, хубилна. Урдань Г. В. Пруидзын байхада hалбаржа байhан ажахынхид 30-40-дөөр суглараад, ажал хэнгүй "хэлэ амаа бүлюудэжэ" hуунад. Үнэгэтэйнхидэй байдал муудажа байна. Тиихэдэ hалан hандаржа байhан Хүрбын туршалга үйлэдбэриин ажахынхид Ю.А.Жигалинай ороhоор өөдэлхэ тээшээ болонхой.

Тээрмэ,тоhоной завод, минипекарни гэхэ мэтэшэлэн үйлэдбэринүүдые нээжэ, үйлэдбэрилhэн продукцияа буйлуулжа, худалдажа шадаhан ажахынууд арга хургаяа олоно. Харин продукци үйлэдбэрилөөшье hаа, худалдажа шадаагүй ажахынууд гарзатана гэхэ мэтэшэлэн тобшололнуудые үгэ хэлэгшэдэй hанамжануудhаа хэхээр байгаа.

Ажахыгаа орогүйгөөр hалгаажархиhан,. жэшээлхэдэ, Эрхирэг hууринай ажалгүй айлнууд хайшан гэжэ ажамидарнаб гэжэ мэдэмээр социологическа шэнжэлэл нютаг нютагта хэжэ, байдалаа hайжаруулха ямар нэгэн тон зүб шэглэл шэлэхэ ёhотойбди гэжэ Хүдөө ажахын министр А.М.Шевченко бодомжолно.

Хоёрдохи ехэ асуудалынь гэхэдэ, ерэхэ хабарай тарилгада бэлэдхэл. Тусхайлбал, республикын ажахынуудта техникэ заhабарилгын байдал тухай. Элидхэлшэ тус министерствын механизациин таhагай начальник Г. И. Тараев:

—1996 оной хабарай тарилга агротехническэ болзор соонь дүүргэхын тулада 2780 трактор заhабарилагдаха ёhотой. Энэ болбол бүхы тракторнуудай 40 процент болоно. Сеялкэнүүд, анзаhанууд, культиваторнуудай тоогой хахадынь заhабарилагдаагүй.

Гэхэтэй хамта тракторнуудайнгаа 77,5 процентые Тарбагатайн, 71,5 процентые Кабанскын, 71,2 процентые Зэдын районууд 1996 оной январиин 1-нэй байдалаар заhабарилжа үрдиhэн байна.

Тиихэдэ Хурамхаанай районой 58 процент, Сэлэнгын районой 54 процент, Түнхэнэй районой 47 процент тракторнуудынь хүдэлжэ шадаха гэжэ тоологдоно.

Мүнгэнэй багаар хубаарилагдаhан ушарhаа урданайхидалдвигатель, гэнжэтэ тракторнуудай ябадаг хуби гэхэшэлэн томо томо агрегадуудые худалдажа абаха аргагүй, имагтал жэжэ запас частьнуудые абаха болонобди. Тиигэбэшье мүнөө жэлэй хабарай тарилгада зорюулжа запчастьнуудые абаха мүнгэнэй эгээл бага хэмжээн 16 миллиард түхэриг болоно.

Газар хахалхын түлөө анзаhанай 145 мянган эри түмэр худалдажа абаха ушартай бологдоно. Мүнөө анзаhанай эри 50 мянган түхэригтэ болонхой. Загарайнхид элэhэн эриеэ заhаха технологи хэрэглэhэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэ эреэрээ хоёр дахин ехэ газар хахалаа, мүнгэеэшье алмаа.

Зүүн Сибириин технологическа университедтэ плазмаар тоohотуулhан анзаhанай эри 4-5 дахин ехэ газар хахалха аргатай, тиихэдэ сэнгынь хоёр дахин үнэтэй болоно. Тиимэhээ энэ арга хэрэглэбэл, ашагтай байна.

15 мянган тонно бензин, 26,5 мянган тонно солярка гэхэ гү, дүн хамта 76 миллиард түхэригэй түлишэ түрхисын материал абтаха ёhотой.

—Түлишэ болон запас частьнуудые абаха мүнгэнэй хэрэг түргэн шиидхэгдэжэ, хэрэгтэй юумэнүүд абтабал, заhабарилгаяа хэжэ, хабарайнгаа тарилгада үрдихэ байгаабди,—гэжэ механизациин таhагай начальник Геннадий Иванович хэлээ.

Энэ асуудалаар хүдөө ажахын болон эдеэ хоолой министрэй нэгэдэхи орлогшо В. Л. Гарматаров hонирхолтой мэдээсэлнүүдые хэбэ. Удаань Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой генеральна директор Ю. А. Леоновто үгэ үгтэбэ.

Республикынгаа хүдөө ажахые хэрэгтэй, хэрэгтэй запас хэрэгсэлнүүдээр хангаха гээшэ манай уялга. Гэбэшье сохом худалдажа абажа шадаха хэрэглэмжээ тодорхойгоор хэлэхэ ёhотойт. Юуб гэхэдэ, таряашанай ажахынуудые байгуулжа эхилхэ үедөө манда 2 мянган морин косилка бэлдэхэ даабари үгтөө бэлэй. Бидэнэй 500 косилка худалдааанда гаргахадамнай, тэрэнэймнай 250-ниинь хэндэшье хэрэглэгдээгүй, мүнөө болотор складта хэбтэнэ. Бидэ иигэжэ мүнөө сагта амиды зөөриеэ "хүр саhанда булаха" аргагүйбди.

Мүнөө үйлэдбэрилhэн продукциимнай захилшаднай худалдан абаха мүнгэгүй. Ушар иимэhээ хүдөөгэйхидэй талые хаража, тэдэнэй үйлэдбэрилhэн продукцяар андалдаха нэгэ ёhо байна.

Хоёрдохёор, жэшээнь, ерээдүйн ургаса абахыень гү, али ямар нэгэн продукцияа худалдахыень хүлеэжэ техникэеэ үгэжэ боломоор. Тиихэдээ мүнөө үеын мүнгэнэй сэнгээр тоосолдохо ёhотой. Юуб гэхэдэ, үдэр бүри сэнгээ бууража байhан мүнгэн тоосохо үедэнь гансал саарhан болошоод байха гүб даа.

Гурбадахи арга гэхэдэ, лизингээр техникэеэ үгэхэ. Бүтээн гаргадаг предприятинуудтай сэхэ харилсан абалсаха, үгэлсэхэ гээшэ хүдөөгэйхидтэ хэзээшье бариишатай байха.

Хэнэйшье мэдэhээр, хабар хаяаемнай гэшхээд байна. Нютагай заводто шэнэ технологи байгуулжа ямар нэгэн продукци бүтээхэдэ, ехэ саг үнгэрхэ, тэрээнhээ гадна тон үнэтэй продукци болохонь лабтай. Харин бидэ өөhэдынгөө харилсаа хэрэглэн, продукцинуудаа андалдаад, богони саг соо хүдөөгэйхидтэ хэрэгтэй продукци, жэшээнь, анзаhанай эри түмэр хэрэгтэй соотнай асаруулха аргатай байна ха юмбибди,—гэжэ, Шэнэ-Бэрээнэй заводой директор Юрий Алексеевич мэргэжэлтэдэй анхарал татана.

Энэ талаар зохистой хараа шэлэхээр дары зүбшэлдэхэ байhан тухайгаа хүдөө ажахын болон эдеэ хоолой министр мэдүүлбэ.

Удаань хүдөөгэй продукци үйлэдбэрилэгшэдэй Эдеэ хоолой федеральна корпорациин Буряадай филиалтай тоосолдооной байдал тухай мэдээсэл Эдеэ хоолой федеральна корпорациин Буряадай филиалай директорэй орлогшо Н. Ч. Дабаев хэбэ.

Агропромышленна комплексын сан жасын байдал тухай 1995 оной декабриин 1-нэй байдалаар мэдээсэл тоо бүридхэлэй ба финансын таhагай начальник Е. В. Оглова хэбэ.

Республикын хамтын ажахынуудай оньhото техникэеэ hайнаар харуулhалжа, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй конкурсын дүнгүүдые Гостехнадзорой инспекциин начальник Ю. Ф. Гурулев зүблөөндэ хабаадагшадта мэдээсээ.

Энэ сагтаа тааруу, шанга хөөрэлдөөн зүблөөнэй үедэ болоо гэжэ тодолмоор.

Т. НИМБУЕВ.

ТАТЬЯНА Тимофеевна Федосеевае акционернэ "Электросвязь" бүлгэм соо танихагүй хүн байхагүй. Тэрэ 15 жэлэй туршада телефонистаар хүдэлхэ зуураа 7-дохи разрядай, эгээл дээдэ гарай мэргэжэлтэ болонхой.

Татьяна Тимофеевна мүнөө үедэ уласхоорондын холбоо байгуулдаг цехтэ Москватай бата найдамтайгаар хүнүүдые хөөрэлдүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Федосеева.

М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Үнэ сэнгүүдэй асуудалнууд

ХЭДЭН ДАХИН УРГАБА

Эдеэ хоол, эд хубсаh хэрэглэлгын ба түлбэрит хангалгын үнэ сэнгүүд мүн үедэ улам ургаба. Эндэhээ ор дотор саарhан мүнгэнэй үн унана. Ганса 1995 ондо тэрэ аяар 235 процентээр унаhа байха юм. Хэрэглэлгын сэн хубилhыень харуулhан т баhалтэдышэнээндэ хүргэдэ

Эдеэ ходл ба эдеэ хоол ородоггүй зүйлнүүд жэл эхинhээ хойшо 2,3 дах түлбэритэй хангалга 3 дах үнэтэй болоhон байн Илангаяа мяхан продуктнуудай консервэнүүдэй, үрэ жэлэсэй макароной, хилээмэн бо хилээмэнэй зүйлнүүдэй (2 дахин), үндэгэнэй, сыр талханай, хүрпээгэй хартаабхын (2,6-3 дахин) эрид дээшэлбэ.

Эдеэ хоолой 19 гол зүй сэн үнгэрhэн декабрь hара Улаан-Үдэ хотодо абабал, hа соо 253 мянган түхэриг хүрөө, энэнь 1994 оной декаб hарынхиhаа аяар 2,1 дах ургаhан байна.

Эдеэ хоолдо ородогг эдүүдэй сэн мүнөө жэл эхинhээ баhал дээшэлб Тусхайлбал, пумаажан бүс спортивна эд хэрэгсэлэй сэн дахин, хүүгэдэй хубсаhан гуталай, унтариин бельёг угаабариин зүйлнүүд утаhанай, барилг материалай, нааданхай велосипед ба мотоциклай сэн дахин ургаа.

Түлбэритэ хангалгын тар илангаяа ехээр дээшэлhэн бай юм. Коммуналь ажаhуудалай ажах хангалгын сэн 4,3 дахин, т тоодо муниципальна бай жасын гэрнүүдэй түлбэрин 4,6, зайн галаар хангаh түлөө түлбэри 4,1 уhа хангалгын ба канализац түлөө түлбэри 4,8, дулаа ба халуун уhаар хангал түлбэри 4,8 дахин ург Хүүгэдэй ясли-садуудай хэлхеэ холбооной хангал түлбэри илангаяа ех дээшэлбэ. Хүүгэдэй ясли-са үхибүүгээ байлгаhанай т түлбэринь 3,6, почто телефон хэрэглэhэнэй т түлбэринь 3 дахинаар ург байха юм.

Буряадай Статистик гур комитедэй хэблэлэй а

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ХАМТЫН ДОХЁО

Январиин 29-дэ Правительствын зүблөөнэй нхим соо Буряад Республикын эхэнэрнүүдэй холбоон үнгэрhэн элэй декабриин 17-до ымагуудай Советүүдтэ, городой оведтэ ба гүрэнэй Дүүмэдэ унгагдаhан эхэнэр епутадуудые урижа, уулзалга згэргөө.

Правительствын үрүүлэгшын орлогшо, эхэнэрнүүдэй холбооной үрүүлэгшэ Л. Ч. Нимаева аршалгын үгэ хэлэхэдээ, сугларhан эхэнэрнүүдые депутадаар hунгагдаhантайнь дашарамдуулан, халуунаар амаршалба. Гүрэнэй Дүүмын депутат С. И. Найчукова түрүүшынгээ сессиин хүдэлмэри тухай өөрынгөө hанамжануудаар хубаалдаа.

Эхэнэрнүүдэй холбооной гэшүүн Л. М. Итигилова үнгэрhэн hунгалтын дүнгүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Арадай Хуралай депутат Г. А. Дождикова, городой Советэй депутат Л. А. Баландина, Кемеровскэ областиин Арадай суглаанай Түрүүлэгшэ А. Г. Тулеевэй туhалагша И. В. Аршинов, Сэрэгшэдэй эхэнүүдэй хорооной түрүүлэгшэ Л. А. Богуславская ба бусад уулзалгын үедэ hанамжа, бодолнуудаа хэлэhэн байна.

Түгэсхэлдөө тус уулзалгада хабаадагшад Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельциндэ, Россин Федерациин Правительствада, Гүрэнэй Дүүмын депутадуудта эльгээхэ телеграмма ба республикын олониитэдэ Буряад Республикын Эхэнэрнүүдэй холбооной президиумэй болон депутат эхэнэрнүүдэй хандалга абаhан байна.

Россин Федерациин Президент
Б. Н. ЕЛЬЦИНДЭ
Россин Федерациин Правительствада
Гүрэнэй Дүүмын депутадуудта

ТЕЛЕГРАММА

Буряад Республикын Эхэнэрнүүдэй холбоон, үхы депутат эхэнэрнүүд, республиканска уулзалгада хабаадагшад эрдэм hуралсалай үдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссин ээлжээтэ уhалгаанай хойшолон болон тус hалбаридахи үшэр байдал hайн ойлгожо, Россин багшанарые эмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ. Үри хүүгэдэйнгээ, эхэ оронойнгоо ерээдүйн түлөө аргагүй ехээр ыhаагаа зобонобди.

Бидэ тэдэнэй эрилтэнүүдые дэмжэнэбди. Үгытэй, тулюур туйган байдалда хүнэй үзэл суртал, Эрдэм ухаанай болбосорол хүгжэхэгүй. Эрдэм hуралсалай хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн бюджедэй албанай бүхы ажалшадай эрилтэнүүд дүүргэгдэхэ ёhотой.

Эхэнэрнүүдэй холбооной болон депутат эхэнэрнүүдэй республиканска уулзалга дээрэ абтаба.

1996 оной январиин 29.

Республикын олониитэдэ Буряад Республикын Эхэнэрнүүдэй холбооной президиумэй болон депутат эхэнэрнүүдэй

ХАНДАЛГА

Мүнөө бүхы ороной социально-экономическа, политическэ байдалда билалтануудай боложо йhан хүшэр хүндэ сагта спублика доторнай гүрэнэй асагай болон нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын ургаанууд байгуулагдажа илэ.

1995 оной декабриин 17-до згэргэдэhэн Гүрэнэй Дүүмэдэ олон нютагай өөhэдыгөө гэлбэрилгын зургаануудта hунгалтануудай дүнгүүдээр спубликанска хэмжээнэй депутадуудай бүлэгэй бүридэлдэ 30 процент хүрэтэр эхэнэр депутадууд ороhон байна. Харин Светлана Ивановна Найчукова манай республикаhаа Гүрэнэй Дүүмын депутат болоо.

hунгагшадай хүсэл, захяа дүүргэжэ, арад зоной ажаллаха, түлбэригүйгөөр hураха, медицинскэ хангалгада хүртэхэ эрхэнүүдэй түлөө, "Ветерануд тухай" Россин Федерациин Хуулиин бэелүүлэгдэжэ эхилэлгые мүнгөөр хангахын, бүлэнүүдэй байдал hайжаруулхын, хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлэй дунда гэмтэ ябадал үсөөрүүлхын түлөө оролдохобди.

Чечен Республикадахи дайн дажарые дары түргэн болюулха эрилтэ табинабди. Хэндэшье хэрэггүй энэ дайнда манай республикын олон хүбүүд наhа бараа. Эхэнүүд хүбүүдэйнгээ түлөө хэды ехээр hанаагаа зобоноб!

Республикын бүхы хүн зондо хандажа, маанадые дэмжэхыень, социальна асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ, шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалнабди.

Хүндэтэ нютагаархид!

Өөhэдынгөө, үхибүүдэйнгээ ажаhуудаг ба ажаhууха гэр соо гуримтай болгоёл!

Эхэнэрнүүдэй холбооной болон депутат эхэнэрнүүдэй республиканска уулзалга дээрэ абтаба.

1996 оной январиин 29.

Россин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутат С. И. Найчуковагай 1996 ондо хубиин асуудалнуудаар хүн зонтой уулзаха

САГ

Февралиин 28, мартын 27, апрелиин 24, майн 29, юниин 26, июлиин 31, августын 28, сентябриин 25, октябриин 30, ноябриин 27 болон декабриин 25-да С. И. Найчукова Правительствын байшангай нэгэдэхи абхарай 219-дэхи кабинет соо үглөөнэй 10 сагhаа хубиин асуудалаар хүн зонтой уулзаха.

Понедельник ба вторникой үдэрнүүдтэ 13 сагhаа 17 саг хүрэтэр 219-дэхи кабинет соо депутадай туhалагша даб дээрэ хүн зониие тэмдэглэжэ абаха байна. Тэрэнэй телефон: 2-67-41.

АЛИШЬЕ ТАЛАДА ТУhАТАЙ УУЛЗАЛГА

Монголой Архивай гол управлениие даагша Дашдаваа түрүүтэй делегаци Буряад Республикын Правительствын дэргэдэхи Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хороондо айлшалба.

Энэ делегаци Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хорооной түрүүлэгшэ Н. Линейцевтэй уулзаа.

Архивай жаса, Архив тухай Буряад Республикын Хуули тухай Н. Линейцев айлшадтаа хөөрэжэ үгэбэ. Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л. Нимаеватай тэдэнэр мүн лэ уулзаhан байна.

"Буряад-Монголой харилсаанууд" гэhэн документнүүдэй хамтын согсолбори хэблэхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Мүнөө олон зургаануд, предприятинууд үмсэлэгдэнэ, хубилагдана гэшэ. Иимэ үедэ тэдэнэй сагаа, дансануудые бүрин бүтэн үлөөхэ, хадагалха гэhэн асуудал шухала болонхой.

Манай республикада энэ талаар яhала ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байдаг. Энээгээр хүршэ ороноймнай айлшад hонирохон, ээлжээндээ дүй дүршэлөө хубаалдаhан байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ хоёр тала байгша ондо харилсан ажаллаха түсэб баталаа. Тус түсэбэй ёhоор, Хабанскын аймагай захиргаанай архивай таhагай hуури дээрэ семинар-зүблөөн июнь hарада үнгэргэдэхэ. Аймагуудай архивай таhагуудай мэргэжэлтэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаха юм. Архивай албанай министерство албан зургаануудтай харилсан ажаллаха асуудалаар семинар сентябрь hарада Улаан-Баатар хотодо үнгэргэхэ.

Д. ЭРДЫНИЕВА.

СОВЕДҮҮД hЭРГЭЭГДЭЖЭ...

Шэнээр hунгагдаhан нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын районно Советүүдэй түрүүшын сессинүүд боложо дүүрэбэ. Нэн түрүүшээр эдэнэр эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Саг үргэлжын комиссинуудые, байгууламжын бусад подразделенинүүдые hунгаа, хүдэлмэриин саг зуурын регламент батадхаа, нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын уставуудай проектнүүдые зохёон табиха талаар комиссинуудые байгуулаа, удаадахи сессинүүдэй хэзээ болохые тододхоо.

Экономическа хубилган шэнэдхэлгын, социальна асуудалнуудай зүбшэн хэлсэгдэhэниинь мүн лэ ойлгосотой.

Зарим районуудта сессинүүдэй яажа үнгэрhэн тухай хөөрэе.

Зэдын районой өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай hунгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Булад Будажапов hунгалтын дүнгүүд тухай хөөрөөд, саг зуурын үнэмшэлгэнүүдые барюулба.

Энээнэй урда захирганиие толгойлогшо Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат Алексей Идамжапов районой захиргаанай гулваагаар hунгагдаа. "Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын гол ёhо гуримууд" гэhэн хуулиин ёhоор тэрэ районно Советэй түрүүлэгшэ мүн болоно. Засагай хоёр hалаа хоорондоо эбтэйгээр, аша үрэтэйгөөр хүдэлхэ ёhотой гээд А. Идамжапов үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглэбэ. Районой hуурин тосхон бүхэндэ ниитын өөhэдыгөө хүтэлбэрилгые шанартайгаар, түргэнөөр эмхидхэхэ гээшэ шухала гэбэ. Шэнэ байгууламжын урда юрын бэшэ зорилгонууд табигдана. Ниитын hүрэг соо, мүн үмсэдэшье хонидой тоо толгой олошоруулга, гэр байра, социальна объектнүүдые барилга гэхэ мэтэ олон даа.

Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын районно Советэй түрүүлэгшын орлогшоор депутат, хирпиисын заводой директор Владимир Будаев hунгагдаа. Саг үргэлжын 3 комисси байгуулагдаа. Тэрэ тоодо хүдөө ажахыгаар ба байгаали хамгаалгаар, бюджедээр ба социальна асуудалнуудаар, промышленностиин, транспортын ба хэлхеэ холбооной талаар комиссинууд гээд тодорхойлолтой.

Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ Михаил Семёнов сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын районно Советэй түрүүшын ээлжээнэй зорилгонууд тушаа онсо тогтобо. Сесси дээрэ бюджедэй баталагдаhанай удаа гүйсэдхэлыень хиналта хадаа түрүүшын зорилго болоно. Районно Совет захиргаанай гулваагай ажал ябуулгые хинаха аргатай.

- Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын талаар түрүүшын алхамуудые хэхэбди, - гэжэ республиканска парламентые толгойлогшо хэлэбэ. - Бодото дүнгүүд 5-7 жэлhээ эли харагдаха. Ушар иимэhээ гүрэнэй засагтай харилсаатайгаар хүдэлхэ хэрэгтэй. Ямар түлөөлэгэнүүдээ "өөдэнь" үгэхээ, ямарыень өөhэдтөө орхихые бодожо үзэхэ хэрэгтэй.

Ивалгын районой сессиин хүдэлмэридэ республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Александр Карнышев, Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Леонид Шилов гэгшэд хабаадаба. А. Карнышев республика дотор нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудта hунгалтын ямараар үнгэрhэн тухай хөөрэжэ үгөө. Районно Советэй хаамал заседанинууд тухай зүбшэн хэлсэлгын болоходо, депутадуудhаа гадна прокурор, ОВД-гэй начальник, райвоенком, арадай судья иимэ заседанинуудта байха аргатай гэжэ хэлсэбэ.

Аймагай захиргаанай гулваа, Районно Советэй түрүүлэгшэ Леонид Бурков үгэ хэлэхэдээ, бэеэ дааны байлгые туйлаха, харюусалгаяа мэдэрхэ, өөhэдөө өөhэдыгөө хангалгада эрмэлзэхэ ёhотойбди гэбэ.

Захааминай район. Улаан-Үдэhөө, түмэр замhаа холо тула тус район, Закаменск хото угаа хүшэр байдалда юм. Илангаяа шэнгэн түлишөөр хангалга тон орёо. Гадна томо подстанци дээрэ авари болоhон байна.

Районой захиргаанай гулваа Владимир Соктоев 13 депутадта үнэмшэлгэнүүдые барюулаа.

Сесси дээрэ үгэ хэлэhэн республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ Михаил Семёнов районно бюджедэй доходно хубиие арьбажуулха тушаа hанамжануудаа - тодорхой баримтануудаар баталан хэлэбэ. Налогуудые суглуулгые эмхидхэхэhээ гадна элдэб янзын олзобори хэхэ, ажахынуудые бэхижүүлэн хүгжөөхэ тушаа тогтобо. Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгые хүгжөөлгэhөө ехэ юумэн дулдыдаха.

Багаар хангагдаhан зондо социальна туhаламжа үзүүлхэ тушаа М. И. Семёнов онсо тогтоо. Ушар байдал бодотоор шэнжэлжэ үзэhэнэй удаа тодорхой туhаламжа хүргэхэ шухала.

Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын районно Советүүдэй сессинүүд бүхы районуудта үнгэргэгдөө. Гансал Хурамхаанай райондо hунгалтын Хуулиин хазагайруулагдаhан ушарhаа районой захиргаанай гулваа тухай асуудал үшөө эли бэшэ байhан.

Нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын гуримай hаял тогтоогдожо эхилhэн ушарhаа районно Советүүдэй дэргэдэ эмхидхэлэй байгууламжанууд бии болгогдохо зэргэтэй hэн. Теэд зарим районуудта иимэ байгууламжанууд үгы зандаа.

Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын hанамжаар иимэ хүдэлмэриие нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын районно Советэй түрүүлэгшын сүлөөлэгдэhэн орлогшо ябуулха ёhотой.

Республикадотор Советүүдэй hэргээгдэhэн ушар тон hайшаалтай, аша туhань заатагүй харагдаха гэжэ М. И. Семёнов бата hанамжаяа элирхэйлээ hэн.

В.БАДМАЕВ.

ТОЛИ

“...БУРХАНАЙ АМАН БОЛОГ!”

(Россин Федерациин габьяата артистка, Буряад Республикын арадай артистка Н. Г. Токуреновагай тоосоото үдэшэһөө)

ЗОХЁОХЫ ажалай тоосоон... һониншье, харюусалгатайшье хэрэг. Шүрдэгэрхэн үхибүүн наһандаа буряад театрай Ордоной богоһо алхажа оронһонһоо хойщо гушан жэл соо юу туйлаһанаа, хэн болоһоноо харуулжа, олоной урда тоосохо гээшэ амар хэрэг бэшэ. Тоосоогоо эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула үргэһэ нойроо алдан, үл хоолоо мартан, одоо хоёр нюдэнэйнгөө хёртойшотор ажаллахаш. Үнгэрһэн жэл соо, гараад байһан оной эхиндэ хэды олон артистнууд тоосоогоо хээб гэжэ манай уншагшадта мэдээжэ болонхой. Бүри һаяхан түрэл театрайнгаа тайзан дээрэ тоосоото концертээ харуулһан Нина Токуренова тэдэнэй тоодо ороно.

Тоосоото концертын эхилхын урда тээ хүшэгын саана гаража, Нина Гармаевнае золгоходом, сахир сагаан платитай актриса нилээхэн лэ зүрхэеэ түшэгэнүүлжэ, үндэр харюусалгаяа мэдэрэн, һанаа зобонги байгаа һэн.

- Хамаг юумэтнай хуу һайн үнгэрхэл дөө, һанаагаа бү зобогты, - гэхэдэм, эсэнгишэгээр урдаһаам энеэбхилээд:

- Танай аман бурханай аман болог! - гээ һэн...

Хүхюу долгитой, гоё хүгжэм зэдэлжэ, һайндэрэй оршон театр соо тогтоодхибо. Тиигээд байд гээд лэ, хүхюу шогтойшье, заримдаа гунигтай хүгжэм ходол соностожо байгаа. Үдэшын программын түрүүшын хубида юбилярай хабаадалгатай зүжэгүүдһээ хэһэгүүд харуулагдаа. Зүрхэеэ доро даража үрдиһэн актриса Б-М. Пурбуевай "Тохёолгон", "Хүдөөгэй минии хүйхэрнүүд", А. Салынскиин "Барабанщица", М. Каримай "Галаа бү хаяыш, Прометей" болон бүсад зүжэгүүдһээ хэһэгүүдые харабабди. Программын энэ хуби соморхон аад, няд гэмэхэн, тон һайн шанартайгаар бэлдэгдэһэн байгаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Актрисын уран бэлигэй олон ондоо түхэл маягые тобойлгон харуулаа гэжэ нэмэе. Илангаяа Балдан Ябжановай "Эхын дуудалга" гэһэн зүжэгһөө харуулагдаһан багахан хэһэгые - наһатай болоһон хойноо тоонтоёо бусажа ошоод, гушан долоон ондо тушаалгаад, Колымада хосорһон инагхайрата нүхэрэйнгөө "төөрижэ" ябаһан һүнэһэнтэй (Буряад Республикын габьяата артист Д-Д. Бочиктоев) уулзаһые сэдьхэлэй доһолмоор зураглан харуулжа, зал соо һуурһан зоной олонхидые уяруулаа. Тиихэдэ мүнөө үеын хүн зоной дэлгүүрэй хуули ёноной урьхада орожо, худалдаа наймаанай, мүнгэнэй "хорхойдо" зүрхэ сэдьхэлээ эдигдэжэ байһые зураглаһан үйлэдэ тад ондоо - абьяас шуналтайгаар мүнгэ тооложо, одоо баяжаһандаа бардам боложо, дэлхэй түбиин орон нютагуудаар, үнгын галаа ялагашуулан байһан Париж, Нью-Йорк мэтын городуудаар аяншалха дуратай эхэнэрэй образ бүрилдүүлээдхихэ юм.

Олон ондоо зүжэгүүдһээ хэһэгүүдые хаража, тэндэ һубарюулан харуулһан образуудыень хоорондонь жэшэжэ үзэхэдэ, бэе бэеһээ тон илгаатай, тад ондо ондоонууд эхэнэрнүүдэй дүрэ шарай бии болоно. Бодолгото болонги, ехэл эсэнги, тиигэбэшье Нила Снижко үнэн дээрээ хэн бэ гэжэ таахаяа, ойлгохоёо һанаһан сэрэгэй врач (А. Салынскиин "Барабанщица"). Баяндаа бахархажа байбашье, һанааниинь үшөөл садаадүй, буряад зоной хэлэдэгээр, "хүн гээшэ үхөөд лэ, хүһэрэй болоһон тархиингаа хоёр нюдэнэй улхархайн шоройгоор дүүрэхэдэ сададаг юм" гэһэншүү сэдьхэлтэй аад, баһа ула доронь гэшхүүлшэһэн һорниигоо ноён болгохо дуратай, тиигээд холшортойхон Пяглай... Эхэ эсэгыень хулааг болгожорхиходонь, зарим хүүгэдтэл түрэлхидөө "худалдажа", амяа абарха, шэнэ засагтай эбсэхэ гэжэ тэгүүлээгүй, тэрээндээ дарагдан, үбдэг дээрээ һуужа үгөөгүй, өөрын һанал бодолтой Долгор (Б-М. Пурбуевай "Тохёолгон")...

Эдээхэншье хэһэгүүдые хараад, тайзан дээрэ эхин алхамаа хэһыень мэдэхэ байһан хадаа Нина Токуренова 30 жэл соо нилээн ехэ ажал хээ, зүжэгһөө зүжэгтэ ургажал ябаа гэжэ мэдэрэгдэнэл даа. Энээниень олон хүн анхарһан, тэмдэглэһэн байна. Нэгэ хэмжээндээ тогтошоод, зүжэг бүхэнэй үйлэдэгшэ нюурнуудые эхир хүнүүдтэл хоорондонь адли болгонгүй, тэдээн бүхэнэй онсо шэнжые оложо тобойлгохо гээшэ бурханай хайрлаһан бэлигһээ үндэһэтэй.

Үдэшын программын 2-дохи хубида амаршалганууд хараалагдаа. Буряад Республикын Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэ Д. Ч. Боросгоев үгэ абажа, засаг түрын, мүн өөрынгөө зүгһөө габьяата артистые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, сэсэг, мүнгэ бэлэг барюулһан байна. Мүн засаг түрын зүгһөө Буряад Республикын соёлой министр Г. Н. Струбинов амаршалгын бэшэг барюулаад, сэсэг, мүнгэ бэлэглэбэ. Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой түбэй президент Д-Н. Д. Дугаров, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Е-Х. Гомбоин гэгшэд мүн лэ халуунаар амаршалжа, мүнгэн зүүдхэл (һиихэ, бэһэлиг, бугааг) бэлэглэжэ, юбилярые болон айлшадыень баярлуулаа. Улаан-Үдын захиргаанай зүгһөө соёлой таһагые даагша В. Ш. Цыренова, Советскэ районой захиргаанай зүгһөө Г. Д. Галсанова болон олониитын бусад түлөөлэгшэд амаршалгын үгэ хэлэжэ, бэлэг сэлэг барюулба. Гадна олон фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд юбилярые амаршалаа.

Һүүлэй үедэ харахада, зохёохы ажалтанай түрэһэн нютагайнь хүршэ аймагууд юбилярые "өөрын" болгожо, һайн һайханаар амаршалдаг, бэлэгүүдые барюулдаг болонхой. Жэшээнь, М. Г. Елбоновой ойн баярай болоходо, Хурамхаанай хүршэ Баргажанай аймагаархид нютагайнь зонтой дуу нэгэдэн, тэрэниие амаршалаа, адуу мал бэлэглээ һэн.

Энэ удаа Аха нютагай хүршэ болохо Түнхэнэй аймагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын захиргаанай гулваагай орлогшо Н. Д. Петухов түрүүтэй түлөөлэгшэд зорюута ерэжэ, Н. Г. Токуреновае "манай басаган" гэжэ нэрлээд, хани халуунаар амаршалжа, бэлэг барюулһан байна.

Одоо түрэһэн нютагайнь олон түлөөлэгшэд - Ахын аймагай захиргаанай гулваагай орлогшо Д. Д. Наханцаков түрүүтэй амаршалхадаа, арба гаран үхэр (тэрэ тоодо һаамхай үнеэн, һарлаг бии), 3-4 мори бэлэглээ.

Амаршалгын "забһараар" дуунууд зэдэлээ гэжэ ойлгосотой бээ. Монго туургата арадуудай ута аялгата дуун конкурсын лауреадууд Дамба-Дуг Бочиктоев, Жаргал Бадмацырено Баярма Раднаева, "Байгал ансамблиин дуушан Соф Банчикова, Россин Федерацин арадай артист Михаил Елбоно Россин Федерациин габьяата арти Лариса Егорова, оперо бале театрай дуушан Тогмит Танхаев бол бусад бэлигтэн Н. Токуреновае алт ойгоорнь амаршалаад, аялга дуу бэлэглэһэн байна. Энэ театр хүгжэмшэн, Россин Федерацин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгш Владлен Пантаев шэнэ дуу дуулаад, ноотыень юбилярта үгэб

Тоосоото үдэшэеэ үнгэргөө наһанайнгаа замай харюусалг нэгэ дабаа дабаад, нюргаа тэниилг амаржа хэбтэхын аргагүй, бай урдамни ажал хүлеэнэ гэжэ мэдэрэ үнөөхил рольнуудаа мүлихэ, шэ номуудые уншажа, оюун бодолойн нөөсые арьбадхажал байха болно Ямар зохёолшон шэнэ зүжэг хэ асарагша ааб гэжэ хүлеэжэ һуури өөрөө гуурһаа туршадаг бай Тиигэжэ Буряад Республикын арад артист Цыден Цырендоржиев "хамта" Чингис хүбүүнэй шэд зүүдэн" гэһэн хүүгэдтэ зорюул зүжэг тухай би хэлэнэб.

Гэхэ зуура Балдан Ябжанов "Эх дуудалга" гэһэн зүжэг зорюута Н Токуреновада тааруулжа бэшэ байна бшуу. Магад, ондоо драматургнууд габьяата артист бэлигтэ зохилдуулан, зүжэг бэш гартань барюулха аалам? Тиигэ актрисын бэлигэй үшөө нэгэ ш ялас гэжэ, зониие гайхуулжа м

Энээниием уншаад:

- Танай аман бурханай аман бо - гэжэ Нина Гармаевна хэлэ ядахагүй.

Ц. ДОНДОГ

***ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:** бүхэрос конкурсын лауреадууд Эрж Саян Жамбаловтан амаршал дуу дуулана; Буряад Республик габьяата артист Сэсэг Шара "Годли" фирмын түлөөлэгшэ Б Будаев гэгшэд юбиля амаршална; Н. Г. Токуре амаршалганууд тогтоон аб байна.*

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Драматургын hанамжа

ХААНАБТА, ЕРЭЭДҮЙН БАТОЖАБАЙНУУД!

Иигэжэ hүхирхэ саг мүнөө хүрэжэ ерэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, ...эй буряад драмын академическэ театр жэлhээ жэлдэ буряад ...гүдые табингүй байха аргагүй. Теэд алин бэ тиимэ зүжэгүүд! ...а түгэлдэр, ульгам хэлэтэй, урданай, мүнөөнэйшье сагай үйлэ ...гүдые харуулhан зүжэгүүд?..

Мүнөө үедэ театрай уран зохёолой таhагые даагша, Буряад ...публикын арадай артист Цэдэн Цырендоржиевай шэнэ ...сэнүүдые хабшуулдаг хабтаhан даншье hаа нимгэн, болошонхой ...hаяхан Цэдэн Базаровичтай хөөрэлдэхэдэмни, иигэжэ хэлэжэ ...hэн:

—Буряад мэдээжэ уран зохёолшод Цэрэн Раднаевич Галанов ...хаил Жалбуевич Батоин хоёрой пьесэтэйб. Бэшэ нюдэндэ ...рохо юумэн үгы.

Нүхэрөө хараад хайрлааб. Юртэмсэ дээрэ ори ганса буряад театр ...гүүдгүйгөөр амидарха юм аал? Үгыл гэжэ hананаб.

Дэлхэй дэбисэжэ hуурhан гүрэн түрын драматургнуудай бэшэhэн ...сэнүүдээр харгы хушаха болоо hаа, ехээр хэлэхэдэ, Улаан-...hөө Москва хүрэтэр хүрэхэ юм бэзэ. Теэд... манай буряад арад ...хэни буряадхан зүжэгүүдээ хаража, хужарлаха, сэдьхэлээ ...гүлхэеэ hанана бэшэ аал?! Тиихэдэнь бидэ, буряад драматургнууд ...нөө сагта яаха болонобибди? Урдань арбаад, хорёод жэлэй саана ...өө асуудал гарагшагүй бэлэй.

Тиихэдэ охин дундаа ябаhан агууехэ Д. Р. Батожабай, намтай ...амта оюун бэлигээ орьёлуулhан Б-М. Пурбуев, Ш-Н. Цыденжапов, ...Х. Бадмаев, Б. Ш. Эрдынеев, А. А. Ангархаев, Б. Галсанов гэгшэд ...еатрай репертуарhаа гарагшагүй hэн. Сэхынь хэлэхэдэ, эдэмнай ...оргэжэлтэ драматургнууд бэшэ, харин хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ...агшанар, физигүүд байха.

Зариманиинь мүнөошье хүрэтэр түрэл театрайнгаа тайзан дээрэ ...раад, премьерынгээ түлөө hаншаг сагаан толгойгоо дохижо байгша. Зүгөөр тиихэ үедэ бидэнэр бэлигтэй бэрхэ багшанартай байгаабди. ...Д. Батожабай, Ц. Шагжин, Ц. Балбаров, Ф. Сахиров, Ц. ...ренжапов гэзд олон байгаа. Эдэнэрэй хэн хэнэймнайшье хүн ...үтэндэмнай өөрын хубита олгуулhан байха. Хажуугаарнь Хара ...ийн эрьеhээ эхилээд, хаана холын Балтиин далай хүрэтэр ...эргэгдэдэг драматургнуудай элдэб янзын семинарнуудта ...бадажа, мэргэжэлээ мүлигшэ hэмди. Залуу наhанайнгаа тэрэ ...ый жэлнүүдые, бэлиг түгэлдэр багшанараа hанахадаа, сэдьхэлни ...раад абана.

Зай, тэрэ сагайнгаа тэнюун үдэрнүүдые hанаад, тэниижэ hууха ...агүйбди. Мүнөөдэрэй "хони хурьгадта" бусая. Юутэй ...наибибди? Даб дээрэ юуншье үгы! Шэнэ нэрэнүүд, шэнэ ...гүдшье үгы!

Хаанабта ерээдүйн батожабайнууд? Али бидэ, ахамад болошоhон ...раматургнууд, нэгэшье шабиие өөрынгөө орондо үлөөнгүй, ...рэхеэ байна гүбди? Тиихэдэ залуу буряад драматургнуудай ...ан гараагүйдэ нүгэлынь бидэ абаха болоно гүбди?!

Юрэдөө, олохон лэ асуудалнуудые табижа байнаб. Теэд ...нданьшье дүүрэн харюу үгэжэ шаданагүйб. Зүгөөр би мүнөө ...аа гараад: - "Хаанабта, мүнөөнэй батожабайнууд?"—гээд, ...рхирхэ аргамгүй. Урданьшье тиигэдэггүй байгааб.

Өөрынгөө намтарhаа абажа хэлээ болоо hаа, иигээд эхилээ hэм. Би өөрөө ветеринарна врач мэргэжэлтэйб. 1971 ондо манай ...өө ажахын институт дүүргэhэн байгааб. Мэргэжэлээрээ хүдэлжэ ...ка үедөө ерэн табан хуудаhанhаа бүридэhэн зүжэг бэшээд, ...тын областьhоо Улаан-Үдэ, Д-Р. Батожабайнда ерэбэб. ...ирабдан Одбоевич минии "зохёолые" бүхэли hүни нарин нягтаар ...шаад, үглөөнэй 4-5 сагаар иигэжэ хэлэбэ:

—Дугар, хэлэншни яhала баян, гол геройнуудайнгаа ...рэлдөөнүүдые баhал зүб олоhон байнаш, драматургиин жама ...ор зүрилдөөн хёморолдооной журам сахяаш, гэбэшье энэ томо ...өөлойнгоо түрүүшын хорин табан хуудаhа тоолоод минии ...бодог горшоог руу харамнангүй хаяжархи.

Тэрэ үеын минии байдалые "Үнэн" hониной уншагшад ойлгожо ...гаа ёнотой. Би, үгэ дууламгай шабинь, багшынгаа хэлэhэн соо ...лэйнгөө түрүүшын хорин табан хуудаhа тоолоод лэ хаяа hэм. ...инэй hүүлээр түрүүшымни зүжэг "Хүлгөөтэ үдэрнүүд" гэжэ ...ртэй болоод, гараа бэлэй. Мүнөөнэй сагта иимэшүү hургаал ...шье үгэхэеэ яданагүйб. Теэд hургаха наhамни үнгэршөө гү, али ...уулха шаби түрөөгүй юм гү? Магад, шабинартаяа, багшанартаяа ...та шамбалын орондо сэнгэжэ hуухаяа хүлеэнэ гүбди?! ...нэгүйб!

Ансал ехэл намдуу, аалин байдал тогтошоо. Буряад театрhаа ...э өндоо эмхи зургаанууд буряад драматурги, буряад репертуар ...ай hанаан сэдьхэлээ зобоохоёо болёо хаш даа. Тиихэдэнь ...бибди? Гараа хабсараад, hууха гүбди? Гасалан зоболон ерээ ...гэмшэхэ гүбди?

Үгыл хаш даа! Арга боломжоороо урагшаал дабшаа hаамнай, ...эрэ. Ерээдүйн батожабайнууд олдохол байха!

Дугар ДЫЛГЫРОВ,
драматург.

УНШАГШАДАЙМНАЙ ТУРШАЛГАНУУДhАА

...ЗҮРХЭНЭЙНЬ СОХИДОЛ БОЛОНО ГҮ?

Бадмахан сэсэгээр анхилhан
Балшар нарайхан бэемни
Баабай эжын инаг дуранай
Баяр жаргалынь болоно гү?
Сэсэг набшаар сорьёлhон
Солгёо залуу наhамни
Сэнгүү сэбэрхэи басагадай
зүрхэнэйнь сохидол болоно гү?
Хагда үбhөөр хангалтаhан
Хүгшэн болоhон бэемни
Хоншуухан үнэртэ аша гушанарайм
Арюухан амисхал болоно гү?

БАЯСАХАЛ

Долоон наhа хүрэтэрнь
Долонгир бэеыень дүмэбэл,
Бүүбэй нарайхан үхибүүгээ
Бурханай сэдьхэлээр
эрхэлүүлжэ
үндылгэбэл,
hүбэлгэн наhата үриеэ
hургаалай шангаар
hургабал,
Арбан долоон наhа
хүрэтэрнь
баясахал!

Ажалай дүрэ абхуулжа
атаржуулбал,
Эдир наhаяа хүсэhэн
хүбүүгээ
Эсэгын нүхэр болгожо
шадабал,
Харюусалга ехэтэ
ажабайдалай
Хатуу жолооень гартаа
барижа
баясахал!

АЙДАР ХҮБҮҮДЭЙ УХААН БОДОЛ

Сэсэг набшын зөөлэхэн шэбэнээнhээ
Сэдьхэлэй урихан сэнгүүхэн аялга hэридэг,
Согтой залуухан сэбэр басагадай харасаhаа
Солгёо залуу хүбүүдэй инаг дуран сорьёлдог.
Хонхо сэсэгэй хоншуухан хангалhаа
Хүгжэмэй hайхан хонгёо дуунууд ханхинадаг,
Хурса нюдэтэ хүүхэн дангинын харасаhаа
Хүйхэр хүбүүдэй хүдэр бэень шангададаг.
Ая гангын агтай hайхан амисхалhаа
Арюун hайхан аялга дуунууд зэдэлдэг.
Абьяас ехэтэ аляа басагадай харасаhаа
Айдар хүбүүдэй ухаан бодолынь эрьюутэдэг.

ШОГТОЙ МҮРНҮҮД

Шогтой урихан зантай
Намдуу даруухан басагадай
Нахис-хотос гэшхэлхэнь—
ай-я-яа.
Сорьёо зүрюу сэдьхэлтэй
Сэбэр сагаан дангинарай
Сээжэнь тобойгоод—
ай-я-яа.
Хёрхо хурса харасатай
Хоншуу хонгор хүүхэдэй
Хормойн богониинь—
ай-я-яа.
Үндэмэ зөөлэхэн хасартай
Үеын залуу үүринэрэй
Үмдэниинь hиирыгээд—
ай-я-яа!

ҮНЭhЭН ТОБОРОГ БОЛОХОГҮЙ

Хорёод оной хамтын
байдал хубисхалтай,
Ерээд оной юртэмсын
байдал юрьеэтэй.

Үндэhэн хуулиин hулада
Үйлэ муутан үндынэ,
hургаалай сэсэн заабариие
hогтуу галзуутан
hандаргана.
Хүндэтэ нарин нэрэ соло
Худал хуурмагта дарагдана,
Бүтэдын ажалай бутархада,
Богоол боомжонууд
олошорно.
Хамтын ажалай хэмхэрхэдэ,
Хомхой хобдогууд жаргана,
Эмхигүй сагай эрьехэдэ,
Эхэнэрнүүдэй зан
хубилна.
. . .
Үнэн сэхэ гээшэмнай
Үнэhэн тоборог болохогүй—
найдамтай.

Батамүнхэ ЗЭДРАБЫН

Аман үгын абдарhаа

ЕВРЕЙНҮҮДЭЙ ХОШОН ЗУГАА

ДУРАДХАЛНУУД

Спасска башниин оройдо зогсоод, коммунизмын ойртожо байхыень Рабиновичта дурадхагдаба.

Америкынхин тиихэдэнь, оройhоо экономическа доройтолгын дүтэлхэ хаhые hэргылэн хаража байхыень тэрээндэ дурадхаба. Рабинович америкынхидэй дурадхалhаа таhа арсаба:

Танай дурадхаhан ажал саг зуурын. Харин коммунистнарайхи хэтэ мүнхын.

ШЭЛЭБЭ

—Лева, хэлэл даа сэхыень. Шамда ямар эхэнэрнүүд hайшаагдадаг бэ: ухаатай гү, али сэбэрхэн гү?

—Тэдэнэйш аляанданьшье дурагүйлби, Сарочка. Тиимэл хадаа шамтай гэрлэhэн гээшэ аабзаб даа.

ТОДО ХАРЮУ

Тахяагай бүхэли мяха худалдажа байhан наймаалагшада Сара хэлэбэ:

—Ороондо ороогүй тахяагай мяхан намда хэрэгтэй.

Наймаашан тахяагай хүб хүхэ мяха урдань табиба.

—Ороондо ороогүйнь лаб гү?—гэжэ Сара асууба.

Наймаашан харюусаба.

—Иимэ хүхэ зүдээнэдэ одоол хэн аhаба гээшэб даа!

ХАЛАГЛАЛ

Хаим:

—hамгамни гэрлэхэhээ урда эдижэрхиhэйб гэмээр басаган бэлэй даа.

Абрам:

—Теэд мүнөө?

Хаим:

—Тиихэдэ эдижэрхиhэн байхаяа яаhан гээшэбиб гэжэ мүнөө халагладагби.

ҮБЭЛЭЙ ОЙ СОО. Д.Гармаевай зураг.

Байгал шадарай нютагуудта

ХОЛЫН ТЭРЭ ҮЕЬЫЕ ДУРСАБА

1936 оной январиин 27-до ниислэл хотодо парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Буряад-Монголой Республикын түлөөлэгшэдтэй уулзалга үнгэргэhэн байна.

60 жэлэй саада тээ болоhон мартагдахагүй үйлэ хэрэг, мүнөөшье болотороо хүн зоной зүрхэ сэдьхэлдэ hанагдана. Олон документнүүд, фото-зурагууд республикын түүхын хуудаhа гэршэлнэ.

Улаан-Үдэ хотын М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-колледждо энэ ушарта, гадна ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой обкомой нэгэдэхи секретарь Михей Николаевич Ербановай дурасхаалда зорюулагдаhан hонирхолтой музей байгуулагданхай.

Энэ музейн актова зал соо байгша оной январиин 26-да делегацида хабаадаhан зоной үри хүүгэдтэйнь уулзалга үнгэрөө юм. 1936 оной делегациин гэшүүн Долгор Осоровна Осорова мүн лэ энэ уулзалгада уригдаhан байгаа. Сугларагшадай урда тус колледжын музейн директор Т. Б. Базарон үгэ хэлээ. Олон жэлэй туршада Тамара Базаргуровна эдэбхитэйгээр музейн ажал ябуулжа, hонирхолтой материалнуудые бэлдэhэн байна. Жэшээнь, уулзалгын үедэ, Киногой жасын түрэнэй архивhаа абтаhан баримтата фильм харуулагдажа, бултаниие hонирхуулаа. Зал соо hууhан түрэлхидынь үхибүүдээрээ ерэжэ, хүгшэн эжы, абанараа харахадаа, ехэ баярлаа, омогорхолой мэдэрэлдэ абтаа ёhотой. hүүлээрнь Тамара Базаргуровнатай хөөрэлдэхэдэм, олон түрэлхид тэрэ кадрнуудта буулгагдаhан зарим хүнүүдые тодорхойлон элирүүлхэдэ туhалаа гэжэ хэлээ hэн. Кинодо Хоца Намсараевай, Цыренжап Сампиловай, делегациин бусад гэшүүдэй уhан буряадаар парти болон Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдэнь, гайхамшагтайшье, hонирхолтойшье байгаа.

Уулзалгын үедэ олон зон үгэ хэлэбэ, hанамжануудаараа хубаалдаба.

Долгор Осоровна Осорова, 87 наhатай, Хори тосхондо ажаhуудаг:

- Тиихэдэ манай аймагhаа 4 хүн Москва ошоо бэлэйбди. Январь hарын хүйтэндэ ашаанай машинада hуугаад лэ Хориhоо гараа hэмди. Гэрhээ холо гараагүй, малай хойноhоо ото ябаhан 26-тайхан басаган Москва ошоолби даа, - гэжэ хөөрөө hэн.

Буряад-Монголой делегациин бүридэлдэ орohон Елена Афанасьевна Халтановагай басаган, багшанарай 1-дэхи колледжын багша, Мария Осиповна Басаева мүн лэ эжы тухайгаа дурсаа:

- Правительствын бэлэглэhэн патефон түрэлхидни музейдэ тушааhан юм. Хүнгэн машина бэлэгыень түрэлхидни ашаанай машинаар андалдажа, түрэл Загалиг нютагтаа бэлэглэhэн бэлэй. Загалиг нютагай зон машина хараагүй байhандаа, бүхэли үдэрөө дабаанай оройдо хүлеэhэн хаш. Тооhо шорой бурьюулhан машинын харагдахада, хүгшэн залуугүй баярлажа, хойноhоонь дахалдаhан тухай нютагайхид мүнөөшье болотороо хэлсэдэг, - гэжэ Мария Осиповна хөөрөө.

Валерий Александрович Атеновой түрэhэн эсэгэнь, Александр Андреевич Атенов Алайрай аймагай суута адуушан байhан юм.

- Энэ баримтата фильмдэ минии эсэгэ Молотовто дэгэл үмдэхүүлжэ байна, - гэжэ Валерий Александрович хөөрэбэ. - 64-тэйдөө наhа бараа hэн. Түбшэн даруу, үгэ үсөөтэй эсэгэмни үнгэрhэн сагай үйлэ хэрэг тухай хөөрэдэг бэлэй. "Москваhаа бусахадамни, Нелхай нютагай залуу хүбүүд морёор намай уттаhан" гэжэ эсэгэмни хөөрэгшэ бэлэй. Гадна энэ уулзалгада суута Геля Маркизовагай ахань, Владлен Маркизов байгаа.

Мүнөөдөө Энгельсина Сергеевна Москва хотодо ажаhуудаг 3 үхибүүтэй, аша зээнэртэй юм.

Энэ түүхэтэ үйлэ хэрэг шэнжэлдэг архивай хүдэлмэрилэгшэ Николай Алексеевич Худугуев мүн лэ hанамжануудаараа хубаалдаба:

- 1936 ондо Буряад-Монголой Республикын түлөөлэгшэдэй Москва ошоhон тухай манай архивай жасада 3 боти ном бэшэгдэнхэй юм. Тэрэ үедэ Армени, Азербайджан Республикануудай hүүлээр, Буряад-Монголой Республикатай правительствын уулзалга үнгэргэhэниинь омогорхомо гээшэ. Тиихэдэ манай эндэ хамтын ажалай хэрэг - колхоз, совхозууд тогтожо дүүрэнтэhэн, промышленна предприятинуудай hуури табигдажа эхилhэн байгаа бшуу. Завод, фабрикануудта эрдэмтэй мэргэжэлтэдые Москва, Ленинград хотонуудhаа урижа, барилгын, үйлэдбэриин ажал эдэбхитэй ябуулагдажа эхилhэн юм, - гэжэ Н. А. Худугуев тэмдэглэбэ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ совхоз-колледжын багшанар ба оюутад буряад hайхан дуунуудые зэдэлүүлбэ.

Хүн бүхэн музейн директор Тамара Базаргуровна Базарондо баяр баясхаланиие мэдүүлжэ, ажалдань амжалта хүсэhэн байна. Үнэхөөрөөшье, бүтээhэн шэнжэлгын ажалынь, нэтэрүү бэдэрэлгын хүдэлмэринь айхабтар ехэ даа. Түрэл оронойнгоо түүхээр hонирходог зониие Улаан-Үдэ хотын М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-колледжын музей харахыень уринабди.

Е. ЦЫБЕНОВА.

УРДАНАЙ ТҮҮХ УУДАЛАН...

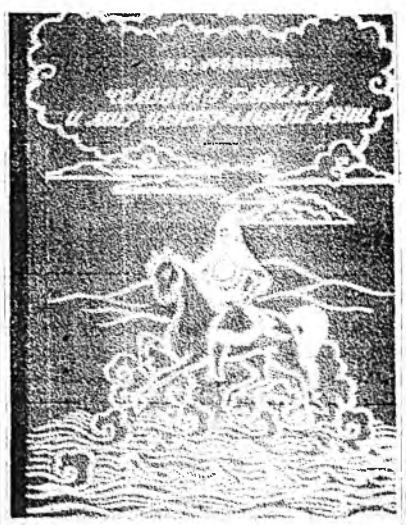

М. Горькиин нэрэмжэтэ үндэhэтэдэй номой сан соо философиин эрдэмэй доктор И. С. Урбанаевагай бэшэhэн "Человек у Байкала и мир Центральной Азии" гэhэн номтой танилсалгада зорюулагдаhан ехэ хөөрэлдөөн болобо.

Ирина Сафроновнагай хэдэн жэлэй туршада бэшэhэн монографи удаан саг соо хэблэгдэдэггүй байгаа гэжэ абаhаар уншагшадтаа мэдээсэе. Шалтагааниинь гэхэдэ, хэнэйшье мэдэhээр, урда жэлнүүдтэ тус номынь шүүмжэлэгдэжэ; хэблүүлэгдэдэггүй байгаа. hүүлэй hүүлдэ Москва эрдэмтэд энэ ном танилсахадаа, hайшаал зуурштлга хэhэн байна. Т энэ номынь Буряад Республи Эрдэмэй түбэй типограф 1995 оной hүүл бар хэблэгдэжэ, уншагша эрдэмтэдэй дунда тараагдаа.

- Ази түбиин арадуудай х заяан тухай бэшэжэ, аяар XIII зуун жэлэй үеын түүх түрүүшынхеэ ау танилсуулхаяа энэ гаргуулба гээшэб. Юуб тэрэ үеын татаар-мон угсаатанай ажабай ажаhуудал тэдэнэрэй нюд хёрхоор хаража, тэдэнэрэй х барисаа, харилсаа холб тогтоohон тухай зураг харуулхые оролдоhон байна гээд Ирина Сафроновна хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Ирина Урбанаева энэ соогоо номин тунгалаг Бай далай шадар ажаhуу урдандаа иишэ зөөжэ ер арадуудай соёл, саашанхи х заяан тухай, урда сагай т уудалан үргэнөөр харуу уншагшадтаа бэлэглэбэ.

Т. БАДМА

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: И Урбанаева; шэнэ номой г хуудаhан.

М. ШАНТАКОВОЙ ф

ИВАЛГАhАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЗАЙН ГАЛ УНТАРХАГҮЙ

Хурамша hууринда хура бороогой, hалхи шуурганай үедэ байд гээд лэ, зайн гал таhалдадаг байгаа. Үнгэрhэн 1995 ондо Хурамша hуурин руу ЛЭП-35 гэhэн электрын утаhан шэнээр татагдажа, өөрын түрүүшын подстанци тодхоогдоо hэн.

Тиихэдэ Оронго болон Хойто-Бэе hууринуудта баhал зайн галай шэнэ утаhан татагдаhан байгаа. Оронго тосхоной электригүүдэй дундаhаа мастер Г. П. Исаков аймаг соогоо түрүүлжэ, бэлэг-сэлэгүүдтэ яhала хүртөө. Бэшэ нүхэдынь баhал нютагай захиргаанай зүгhөө баяр баясхаланда хүртэжэ, саашадаа ажал хүдэлмэридөө, гэр бүлэдөө hайн ябахыень үреэгдээ.

НАhАТАЙШУУЛ АРГАЛАГДАНА

Аймагай түб Ивалга тосхондо үндэр наhатай, ядуу тулюур байдалтай үбгэд, хүгшэдэй ерэжэ, бэе махабадаа аргалуулхаар тусгаар байшан нээгдэбэ. Эндэ үдэрэй туршада 10 гаран наhатайшуул эмшэдтэ бэеэ үзүүлжэ, эмнэлгын заабаринуудые абажа ошоно. Тэндэнь үбшэ хабшыень аргалха врачнаршье бии. Амтатай эдеэ хоолоор хангаха таhагшье бии гэжэ үндэр наhатан баярай үгэнүүдые хэлээ hэн.

Байшан соо сэбэр, дулааншье. Наhатайшуулай яаралгүйхэн hуужа, хоорондоо сэдьхэлээрээ элдэб хөөрэлдөө дэлгэжэ hуухада тааруу таhалга түхеэрэгдэнхэй.

В. БАТОРОВ.

ЭРХИМ hУРГУУЛИ

Иимэ сэгнэлтэдэ гурбадахяа Агын 3-дахи дунда hургуули хүр Энэ мүрысөөе округой арадай hуралсалай зургаан ба багшан мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ институт эмхидхэжэ, жэл бүри дүнг согсолдог юм.

Урдань СПТУ байhан аад, мүнөө политехническэ шэгл hургуули болонхой. Тоо бодолго, физикэ, хими, биол информатика гэхэ мэтын олимпиадануудта шабинарынь зал түрүү hууринуудые эзэлжэ, шангуудта хүртэдэг. Энэ Э операторнуудые, машинын жолоошодые бэлдэнэ.

Дүй дүршэлөөр баян болоhон директор Ендор Цырендоржи хүтэлбэрилдэг hургуулиин багшанарай коллектив шэнэ маяг а ажалаа ябуулаа. Олонхи багшанарынь ухааалдин зохёожо гүнзэгы эрдэм мэдэсэ шабинартаа олгоно. Тэдэнэй тоо Бальжинимаева, Н. Цыденова, Ж. Жабэ, Ц. Будаева болон болоно.

Агын гурбадахи hургуулиин соло суунь холо ойгуур т байнхай.

Ц. ГОНГО

Буряад Республикын Гүрэнэй шанда зууршалагдагшад

ХОЛО ОЙГУУР СУУРХУУЛhАН АРАДАЙ ТЕАТР

Бэлиг талаангаараа олондо суутай болоhон Хэжэнгын аймагта "Уригы" гэhэн хоор, Хэжэнгын арадай театр бултанда мэдээжэ болоhой. hүүлэй үедэ Хэжэнгын арадай театрай табиhан, харуулhан хэзэгүүд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг байна.

Түрэл республика соогуураа, мүн бусад газарта бэлиг шадабаряа харуулжэ байдаг Хэжэнгын арадай театрые, тэрэнэй табиhан "Майрата минии Ханда" гэhэн зүжэгые 1995 оной дүнгөөр Буряад Республикын Гүрэнэй шанда Арадай уран бэлигэй республиканска түб (Директорынь Н. Г. Дансорунова) hаяхан зууршалhан байна.

Тиихэдэ олон жэлэй туршада арадай театрта уран бэлигээрээ шалгаржа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ байhан бүлэг хүнүүдые нэрлэбэл, Елена Ямпиловна Санжимитыпова - театрай режиссёр

- Сэсэг Нимаевна Шойдоковае - актриса
- Сэлмэг Сампиловна Цыреновае - режиссёр, актриса
- Пылма Цыреновна Доржиевае - актриса
- Виктор Санжимитыпович Мункиниие - актёр. Эдэнэр бултадаа республикын Гүрэнэй шанда зууршалагдаба.

Энэ зохёохы бүлэг - Хэжэнгын театр, тэрэнэй артистнууд тухай материалнууд hаяын сагта хэблэгдэхэ. Уран бэлигээрээ мэдээжэ театрай коллектив үндэр нэрэдэ хүртэхэ байха гэжэ найданабди.

Б. ДОРЖИЕВА..

ШЭНЭ БАЙШАН АШАГЛАГДАА

Мүнөө үедэ барилга, илангаяа томо соёлой байшан, толлохо ашаг амаргүй гээшэ. Хэды тиигэбэшье манай холын хадата Ахада барилга хэгдэhээр зандаа. hаяхан энээн руу Буряад Республикын барилгын министр С. М. Антонов, капитальна барилгын талаар ахалагшые даагша В. Ж. Халбазыков гэгшэд ерээ hэн. Тэдэнэр мүнөөзуудай тосхонуудаар, орьёл барьял хада хабсагайнуудай дунда түбхинэhэн Самарта (hамарта) гэжэ алташадай тосхондо болоhон юм.

Би нүхэр Антоновтой уулзажа, нилээдгүй удаан хөөрэлдэhэн байнаб.

- Аха нютагнай танда ямараар харагдабаб?

- Яhала үзэсхэлэнтэ гоё нютаг юм байна. Би Буряад орондо 12 жэл-соо ажаhуунаб, ажалланаб. Тиихэ зуураа бүхы нютаг нютагуудаар ябааб. Гансал Аха ерээгүй байгааб, нютаг тухайтнай мэдэ дуулаhан бэзэб даа. Мүнөөл хаража, сэдьхэлээ хананаб, - гэжэ хэлэн харюусаа hэн.

- Барилгын талаар ажалыемнай юун гэжэ hанаха байнат?

- Холын Ахада барилга ехээр хэгдэхэ юм байна. Хүдөө нютагуудаар ябахада яhала болохоор, сэбэр сэгсэ тосхонууд hаруул ханан гэрнүүдтэй. Хүнүүд яhала hайнаар, баян дэлгэрээр ажаhуунаа. Тиимэрынь хэлэхэдэ, барилга эрхилхын талаар Ахада ерэжэ hургуули ашалаар, - гэжэ Слава Михайлович хэлээд, саашань үргэлжэлүүлбэ:

- Капитальна барилгын талаар тусхай түсэб-программагүй байнат. Харин фондэтнай туhалхабди. Январь-февраль соо дахинаа ерэхэб, тиигээд иимэ программа-түсэб табигдаха.

- Барилгын талаар ямар туhаламжа үзүүлжэ шадаха байнат?

- Нэн түрүүн Сорог тосхондо hургуулиин соёлой байшанай капитальна заhабарилгада туhалхабди. Мүн Орлигто квартальна ашаг-нь бариха шухала. Зундаа уhа бүлэхэ станци бии болгохо ашаг бодомжолноб. Энэ ажалшадта ехэ хэрэгтэй, - гэжэ министр харюусаа бэлэй.

Удаань С. М. Антонов Ахын гулваа В. Р. Монголовтой хөөрэлдэжэ, тэдэ зүблөө үнгэргөөд, бусаа hэн.

Алагын үдэрнүүдтэ аха нютагай эгээл холын тосхон болохо Алаг-Шулуун hууринда, соёлой шэнэ байшан толлогдобо. Энэнь 18х18 метрэ хэмжээтэй байшан юм. Эндэ Алаг-Шулуунай бүхы ниитын ажалшад байрлаха. Нэн түрүүн эхин hургуули, клуб, библиотекэ болоhоо.

Барилгые нютагай уран дархашуул Баяр Жамбаевич Самбялов бүтээ эй жэлhээ үлүүтэй саг соо барижа дүүргэбэ. Мүнгэ сан олохо талаарынь Ахын гулваа В. Р. Монголов, тэрэнэй орлогшо Д. Д. Цыдыпдаков гэгшэд хамhалсаа.

Алаг-Шулуунай томо байшан дэлгүүрэй харилсаанай үеын , хүнүүшье сагта бодхоогдоhон hаа, хүнүүд ажаллабал, юушье хэхэ, юушье хэхэ аргатай гэжэ гэршэлбэ ха юм.

Вл. ГАЛСАНОВ.

ШУЛУУ НҮҮРhЭШЭДЭЙ БУhАЛГААН

Январиин 31-дэ республикымнай шулуун нүүрhэ малтадаг 3 предприятиин ажалшад нүүрhэшэдэй бүхэроссин буhалгаа дэмжэхэ тухай шиидхэбэри абаа hэн.

Тиигэhэнэй үндэhөөр февралиин 1-2 үдэрнүүдтэ Гусиноозерск хотын, Холбоолжоной уурхайн хүдэлмэришэд ажаллаагүй. Харин шэнэшье электрын элшэ хүсөөр, дулаагаар хангалгын hалбариин предприятинуудта шулуун нүүрhэн эльгээгдэжэ байгаа.

Түүнтэй түгшүүлтэй уурхайн нүүрhэшэд февралиин 1-дэ 2 часай туршада ажаллаагүй. Нүүрhэнэй түлөө түлбэриеэ шахтернуудта түлөөгүй гэжэ шүүлдэ түлишэ эдэ үдэрнүүдтэ үгтэхэгүй гэзэ буhалгаалагшад мэдэдэhэн байна.

Манай корр.

ТҮНХЭНЭЙ аймагай Галбын дунда hургуулида Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ университедэй оюутад Долгор Николаевна Осорова Наталья Намсараевна Цыбикова хоёр 1995 оной hүүл багта практика гараа.

hара болохогүй саг соо эдэ багшанарнай ехэ hайн хэшээлнүүдые, hонирхолтой үдэшэнүүдые, мартагдашагүй уулзалгануудые үнгэргэжэ, hурагшадай, багшанарай, түрэлхидэй дурые татаа. Арадай аман зохёолоор үнгэргэгдэhэн үдэшэдэ нютагаймнай үбгэд, хүгшэд уригдажа, урданайнгаа байдал тухай хөөрэбэ, уянгата дуунуудые дуулаба. Энэ үдэшэдэ 6-7 классуудайхид үльгэрнүүдые уран гоёор. уншажа, таабаринуудые таалсажа, оньhон үгэнүүдые, дуу буляалдажа мүрысэhэн байна. Мүн энэ үдэшэдэ буряад наадануудые 10-дахи классай hурагшад Митрикова Даша Халбазыкова Валя хоёр эмхидхээ.

Онтохонуудай болон үльгэрнүүдэй удхаар hургуулиимнай эдир уран зураашад Амбаева Света, Бурлов Жаргал болон бусад hурагшад нюдэ хужарлуулма зурагуудые зуража, hурагшадые баясуулаа.

5-дахи класста Долгор Николаевна "Сэсэшүүлэй хурал" гэжэ нэрэтэйгээр буряад хэлэнэй хэшээл үнгэргөө. Энэ хэшээлдэ "Абяануудба үзэгүүд" гэжэ темээ ойлгоhыень багша шалгаhан байна. Эрхим hайн сэгнэлтэнүүдые Дамбаев Женя, Шутукова Лена, Улуншонов Баяр, Ангархаева Зоя гэгшэд абаа. Залуу багшанарай бэшэшье хэшээлнүүдынь булта "5", "4" гэhэн сэгнэлтэнүүдтэ хүртөө.

Эдэ багшанартаа "Шэнэ үетэнэй сээжэ зүрхэндэ Танай тариhан сэсэгүүдэй үрэhэн.

Мүнхэ байг", - гэжэ үреэхэ байнаб.

Буряад хэлэ бэшэгэй факультедэй багшанар Э. Р. Раднаевта, Д-Н. Д. Доржиевта, В. Б. Махатовта, Н. Б. Дугаровта, Ж. Д. Доржиевада болон бусадта:

Үглөө бүри нара хаража,
Үдэр бүри жаргал үзэжэ,
Буянгаа эдлэжэ, багашуулаа тойруулжа,
Сээжэ hонор, сэдьхэл арюун,
Ута наhатай, удаан жаргалтай
Үбгэд, хүгшэд болоройт!" - гэжэ үреэнэб.

А. Брюханов,
Галбын дунда hургуулиин түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ.

ТҮРҮҮШЫН ХЭШЭЭЛНҮҮД

Туhатай зүбшэл

АНХАРАГТЫ, ХЭРЭГЛЭЖЭШЬЕ БОЛОХОТ

Хэрбээ гуталайнгаа хабшаа hаа, гуталшанда ошохоёо яарангүй, арhандань одеколон түрхеэд, зузаан ноohон оймhон дээрэ үмдэжэрхигты. Иимэ туршалгые 30 минута соо тэсэжэ шадабалтнай, дэмы байхагүйл даа.

***

Гутал сэбэрлэдэг крем дээрэ саахарай сиропой хэдэн дуhал дуhаахада, кремэй шанар hайн болодог. Шанаржуулагдаhан кремээр сэбэрлэгдэhэн гутал роялиин хабхаг шэнгеэр ялаганадаг юм.

***

Термосэй таглаадаhан байраhаа дүндыхэеэ hанадаг шуу. Тиихэгүйнь тулада таглаадаhан хабхаг хоёройнь хоорондо пластмасс шэлэй таглаадаhа тулатарнь хэхэдэ hайн.

***

Уралай будагай футляр соо мел hуулгабал, гараашье будажа зуурахагүйт, хармаан соогоо хээдшье ябахадатнай хамаагүй болохо бшуу.

***

Хахарhан хубсаhа түр зуура халаха гээ hаа, халуун утюг хэрэглэжэ брлохо. Халааhа табиха бүдтөө үндэгэнэй шара түрхеэд, хахарhан газартаа няажа, халуун утюгаар даражархихат.

"ВПЕРЕД" ГАЗЕТЭЕЭ ЗАХИНА

Загарайн аймагай "Вперед" газетэ 60 жэлэйнгээ ойе мүнөө жэлэй май hарада тэмдэглэхэнь.

Республикын, Загарайн аймагай социально-экономическа болон соёл гэгээрэлэй ажабайдал тухай дэлгэрэнгы материалнуудые тус газетэ толилдог юм.

- Үнгэрhэн жэлнүүдэй бэлэн бэшэ ажабайдалтай нягта холбоотойгоор харгы замууд дабагдаа. Ойн баяртай дашарамдуулан, редакциинхид үни удаан газетэдэ ажаллаhан журналистнууд тухайгаа бэшэжэ эхилээ, - гэжэ журналист Анна Трофимова мэдүүлбэ.

Аймагай түб Загарай hууринай 60 пенсионернүүд 12.100 түхэриг хүнгэлэлтэтэйгээр сэхэ редакциhаа түрэл газетэеэ захижа абана.

Энэнь 25.000 түхэриг алмана.

В. БАТОРОВ.

ГАИ мэдээсэнэ

БОЛГООМЖОТОЙ ЯБАГТЫ

Январь hара дүүрэбэ. Энэ үе соо Улаан-Удэ хотын үйлсэнүүдтэ харгын транспортна гурим эбдэhэн жолоошод, ябаган хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. Эндэ жолоошод 6 хуниие дайража, нэгэниинь наhа бараhан, нүгөөдүүлынь хүндөөр гэмтэжэ, больницада оруулагдаhан байха юм Яахадаа иимэ гай гашуудал болоноб? Нэн түрүүн энэ асуудалда харюусахын тула харгы замууд дээрэ болоhон гэнэ усалнуудые хараад үзэе.

Январиин 10-най үдэр нэгэ час багта Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ гудамжада Буряадай гүрэнэй университедэй оюутан машинада дайруулшоо. Хүндөөр гэмтэhэн энэ басаган больницада оруулагдаба. Жолоошоной хэлэhэнэй ёhоор, тэрэ басаган хурдаар ябаhан "Жигули" машинын урдуур үрдижэ гараха hэдэлгэтэйгээр гүйгөө бшуу. Мүн Барилгашадай проспектдэ ашаанай машинын жолоошон хоёр хуниие дайраад, тэрьелhэн байна. Эндэ машинада дайруулhан нэгэниинь больницада ороhоор наhа бараа. Нүгөөдэ - ЗИЛ машинын жолоошон зогсожо байhан транспортын ара талаhаа гэнтэ гаража ерэhэн хуниие гэмтээжэ, баhал больницада оруулhан байна. Эдэ бүгэдэнhөө тобшолон хэлэхэдэ, харгын захаар ябагаар ябаhан хүн зон гэмтэй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, хурдан түргэнөөр ябаhан машина яагаад гэнтэ зогсоожо үрдилтэйб гэhэн асуудал гарана.

Үнгэрhэн жэлэй туршада республика дотор 1107 аюул боложо, 104 хүн наhа бараhан, 413-ниинь гэмтэhэн байха юм.

Мүнөө хүйтэнэй үедэ харгы саhаар, мүльhөөр хушагдажа, жолоошодто, мүн ябаганшье хүнүүдтэ харгыгаар ябахань хүндэ болонхой. Ябагашуул болгоомжотойгоор харгы хүндэлэн гарахые оролдыт. Түргөөр ябаhан машинаяа түр зуура зогсоохо шадалгүй, дайрана ха юм.

А. ЦЫБЕНОВ,
Республикын ГАИ-гай инспектор.

Агуу Илалтын 50 жэл

ГВАРДЕЕЦ ГАРМАЕВ

Хоёр дахин Улаан-Тугай, Суворовой болон Богдан Хмельницкиин орденуудта хүртэһэн, 35-дахи стрелково дивизиин бүридэлдэ ябаһан гвардиин сержант Даша Гармаевич Гармаев тухай хөөрөө һаа, тэрэ 1941 оной декабрь һараһаа Хориин районой райвоенкомадаар татуулжа, дайнай дүүрэтэр Совет Армиин бүридэлдэ ябалсаад, Берлинһээ нютагаа бусаһан намтартай.

Тус дивизи 1942 ондо Воронежско областиин Арпадап хотодо бүридхэгдэһэн байна. Дивизиин нэрэ соло Эсэгэ ороноо хамгаалгын түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн юм. Даша Гармаевич морин тагнуулай взводто алба хээ. Дайнда хабаадаһан намтарынь Украинын Синельниково станциие сүлөөлэлгэнһөө эхилээ һэн.

Гвардеец Даша Гармаев өөрынгөө ороной олон яһатанһаа бүридэһэн сэрэгшэ хүбүүдээр ябаһанаа, тэдэнэйнгээ баатаршалга тухай хөөрэжэ һуухадаа, яһалал сэдьхэлээ уяран һуугша. Өөрөө номгон даруу зантай, яаралгүй, бодомжолготойгоор үгэ бүхэнөө сэгнэжэ хөөрэдэг зантай. Өөр тухайгаа үсөөн хөөрэдэг, дайнай дүлэн соо үлэһэн нүхэдөө шаналан һуудаг. Ямар олон хүнэй залуу наһан эдлэгдээгүй гээшэб, ямар олон залуу хүбүүд дурлажа үрдеэгүйб? Хэдэн олон миллион гэр бүлэнүүд эсэгэгүй, эхэгүй, аха дүүгүй үлөө гээшэб? Энээн тухай хододоо һанажа ябахадань, үндэр наһатай ветеранда ямар хүндэб даа. Дайнайнь шархые һанууланга, хэдэн асуудалтайгаар дахинаа ветеранһаа һурахал болонош.

Д.Г. Гармаевай үбсүүндэ хоёр Улаан Тугай орден, дайшалхы хоёр медаль, Варшава, Берлин хотонуудые сүлөөлэлсэһэн медальнуудые харанабди. Илалтын һүүлээрхи ойнуудта үшөө хэдэн медальнуудые энгэртээ зүүһэн. Тэдэнэй дунда Эсэгэ ороноо хамгаалгын 1 шатын орден яларна. Энээгээр дайнда ябаһан дайшалхы албанайнь габьяа түгэсөө. Энэ орденоор Даша Гармаев 40 жэлэй Илалтын ойн баярай тэмдэглэгдэхэдэ, шагнагдаа.

Тагнуулшан Гармаевай ябаһан гвардейскэ дивизи Красный-Лиман, Лозовой, Павлоград, Одесса, Варшава, Сандомир, Гнезденск городуудые сүлөөлһэн. Саашаа хэдэн немец городуудые абажа, Берлин эзэмдэһэн байна. Энээн тухай И. В. Сталинай баярай бэшэг соо уншааб. Энэ Сталинай бэшэг манай нютагай хүбүүндэ дивизиинь командир барюулһан байна. Эдэ баримтата сааһанууд болон баярай бэшэгүүдые уншажа байхадаа, нэгэ дайшалхы ушар тухай хөөрэхэ дурам хүрэнэ.

—Манай морин сэрэгэй тагнуулай взвод Лозовой хотые сүлөөлэлгэндэ яһалашье шалгараа һэн,—гээд, ветеран сүмөөхэнөөр хөөрэжэ эхилбэ. —Бидэнэр энэ хото яажашье һаа, сүлөөлхэ гэжэ дайсадтай хоёр тээһээ газар тэнгэри ниилүүлэн шахуу буудалдажа эхилбэбди. Энэ үедэ:"Дайсад уһа бүлэдэг башниие тэһэлхэ түсэбтэй. Дээрэһээ захиралта абанхай",—гээд нютагай зон манайхинда мэдээсэбэ. Командирнай тагнуулшадые дуудаад, энэ башниие түргэн немецүүдһээ сүлөөлхэ гэһэн захиралта үгэбэ. Бидэнэрэй үнишье болонгүй башнида дүтэлхэдэмнай, урдаһаамнай немецүүд аргагүй ехээр буудажа эхилээ һэн. Тэрэ буудалдаан соогуур табан немецые унагаагаабди, хоёрыень плендэ абаад, башниин харуулшадые дары сүлөөлөөбди. Энэ захиралта дүүргэжэ, хотын зониие уһатай үлөөһэндөө, бултадаа шагналда зууршалуулаабди. Энэ операциин түлөө Улаан Одоной орденоор шагнагдаа һэм,—гэжэ дайнай ветеран хөөрөө һэн.

Даша Гармаевич энэ жэлдэ наян наһанайнгаа богоно алхаа. Үнгэрһэн наян жэлэйнь намтар баян юм. Бүхы наһаараа бухгалтер ба экономистын албанда хүдэлжэ гараа. Тэрэ хаанашье хүдэлхэдөө ажалай, дайнай, коммунис партиин ветеран зандаа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ ябаһан. Энээн тухайнь ажалайнь дэбтэр соо дуурһан бэшэгдэнхэй. Залуу наһандаа хубарагай һургуули дүүргэжэ гараһан, тиимэһээ мүнөө сагта бурхан шажанаймнай дэлгэржэ байха үедэ Даша Гармаевич миин һуудаггүй, хабаадалсажал байдаг юм. Мүн баһа залуушуулаа алишье талаараа харгыгаа алдангүй ябаха тухайнь хэлэжэл һуудаг. Үглөө бүхэндэ сонхоорнь арюухан наранай элшэ сасаржа, наян наһанайнь жаргал бурханайнь зула шэнги бадаржа байг лэ.

Э. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Г. Гармаев.

Авторай фото

Яруунын аймаг.

Шатар

ХЭНДЭШЬЕ ШҮҮГДЭЭГҮЙ

"Правда Бурятии" газетын шанда хүртэхын түлөө наадан дүүрэбэ. Энэ наадандa 16 шатаршан хабаадажа, хэдэн үдэрэй туршада мурысэһэн байна.

Наадан ай түрүүшынүдэрһөө шадамар бэрхээр наадаһан Тимур Иванов түрүү һуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Уласхоорондын мастер хэндэшье шүүгдэнгүй, наадажа гараа. Удаадахи хоёр һууринуудые мастерта кандидадууд Баяр Буруев, Эдуард Халудоров хоёр эзэлбэ.

Урдандаа республикын чемпионууд болоһон мэдээжэ шатаршад Игорь Брылев, Чингис Бальжиев, Баатар Самбуев, Владимир Агафонов гэгшэд энэ удаада бирангүй, эрхимлэгшэдэй хойно ороо баатай болоо.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Анастасия Агафонова эрхимлэжэ республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Людмила Карпова, Татьяна Агафонова хоёр удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Тимур ЛАМБАЕВ.

ЖАМБАЛ БИЛИКТУЕВИЧ САНЖИЕВ

Буряад Республикын габьяата малшан, СССР-эй Верховно Соведэй IX зарлалай депутат, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон, Ленинэй орденто Жамбал Биликтуевич Санжиев сагһаа урид наһа бараба.

Ж. Б. Санжиев 1931 ондо Сэлэнгын аймагай Ноёхоной сомоной Мэргээстэ һууринда малшадай бүлэдэ түрэһэн юм. Эдирхэн үхибүүн наһандань Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүд тудалдажа, багаһаан түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилһэн байна. Тэрэ адуушье харууһалаа, модошо дарханшье ябаа. Һүүлэй дүшөөд гаран жэлдэ ажахынгаа хонин ажалые хүгжөөлсөө. Хэдэн арбаад жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриһөө зуу холо гаран хурьгадые түлжүүлжэ, аймагай республикын түрүүшүүлэй тоодо ходол ябаа. Түрүү хонишон Ажалай Улаан Тугай, Ленинэй орденуудаар, олон медальнуудаар, Хүндэлэлэй тэмдэгүүдээр, грамотануудаар шагнагдаһан юм. 1973 оной июль һарада СССР-эй Верховно Соведэй IX зарлалай депутадаар һунгагдажа, ажалшадай захяануудые дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргаһан, тэдэнииень дүүргэжэ шадаһаншье байха.

Нютаг голдоо ехэл хүндэтэй, олоной хэрэгтэ хам оролсодог, хүхюутэй, зугаатай, ном һударта дуратай хүн һэн. Наһатайшаг болотороо хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэй гэшүүн ябаа.

Наһанайнгаа нүхэр Хандацоу Очировнатай арбан үхибүүдые хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргүүлээ, олон аша зээнэрые үргэлсөө.

Түбшэн даруу зантай, һайхан сэдьхэлтэй, найдамтай нүхэрэймнай арюун һайхан дурасхаал манай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

Бүлэг нүхэдынь.

ШЭНЭ ДУУНУУД ЗЭДЭЛХЭНЬ

Февралиин 9 – дэ Буряадай оперо болон баледэй театрай ордон соо мэдээжэ эстрадна дуушан Намгар Лхасарановагай концерт болохо юм.

"Азия Даусы" гэһэн конкурсдо хабаадаһан, мүн Сагаан һарын конкурсын лауреадай нэрэдэ хүртэһэн дуушанай "Хүсэл" гэһэн шэнэ дуунуудайнь альбом гараба. Ирагуу һайхан хоолойтой Намгар Лхасарановагай концерт харахые тнай уринабди. Мүн лэ энэ концертдэ Эржена, Саян Жамбаловтан, "Вдохновение" гэһэн ансамблиин хатаршад Геля Мардаева, Саша Зубенко, бусад мэдээжэ артистнар хабаадахаюм. Биледэйсэн 15 мянган түхэригтэ.

Е. ЦЫБЕНОВА.

Буряад Республикын габьяата малшан, СССР-эй Верховно Соведэй IX зарлалай депутат ябаһан,

Жамбал Биликтуевич САНЖИЕВАЙ

сагһаа урид наһа бараһан ушараар нүхэдынь, Ноёхон нютагайхид гэртэхиндэнь, түрэлхидтэнь, дүтынь хүнүүдтэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Сэлэнгын аймагай Ноёхон нютагта февралиин 3-да хүдөөлүүлэгдэхэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - **Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство**

Редакторай орлогшо С.Д.РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М.Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П.П.(редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Калаандаришвилиин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4000. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэһэн АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ №23.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмный - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариадай - 2-60-91, таһагууд: нинтын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-63, олонниитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнуудэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

" Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.